

شعر

گزیده چند شعر از شاعران گُردستان

ئىبراھىم ئەھمەدنىيا / ابراهيم احمدنيا

■ له كام ئەھرىمەن پەريزادەتر كە من نىم؟

خەلتانى وەسووھەسە بى
تەمەن لە پرسىيار و نەعنا
لە باژىپى ئاچۆر
پىر بە زرق و برقى دىنيابى
مورىدى ئاسمانى
چلكن بە فرىنى شەمشەم!
كوپىرە ھاوۆرى
داھاتوو
لە ئوتووبانى سەررۆبى
چ مەبەستى بە فرىنە
لە فەتخى چىپاكانى پووچەلى
تا دۆزىنەوھى چارەنووسى كافوور؟
لە كام ئەھرىمەن پەريزادەتر
كە من نىم؟
شەوانە شەو
دوور لە ياساكانى ئازاوه
مشارى تارمايى
لە مىلى ئاقىق

تا دىنيا بوون
لە و دىوى چىامژاويىھەكان
چەن گەشاوھتر
لە چاوى قەلىپووتى گومان!
پىرشنگ بە نىزەى ئاسۆ
لە رووبارى زەمەندا
نوقمەسار.
پىيى بخزى كۆتر
لە سەر منارەى كاشى
گەيشتن بە مەلەكووتى مژاوى
چەن جاريتىر
دەبى ھەر ووا؟
با من ئىمپىراتۆرى گومپرايى
يا من ئىمپىراتۆرى گومپرايى
ياخى لە قەوارەى نەرمى ئاو
لە سەماى شىپزى گەلا
تووورە!
منى مال خراپى
وہ سووھەسەتر لە گۆرانىيەكانى شەو
لە تەمەنى خرىنى چواردەبى!

تا باز یافتن سرنوشت کافور؟

از کدام اهریمن پریزاده تر
که من نیستم؟
شباهنگام
دور از قوانین آشوب
اره ی شبح
برگردن عقیق!
تا اطمینان از آنسوی کوهساران مه گرفته
بسی روشن تر از چشمان اعور تردید!

پرتو با نیزه ی افق
غرق در رودخانه ی زمان.
بلغزد پای کبوتر
بر مناره ی کاشی،
تا رسیدن به ملکوتی مه آلود
چند بار دیگر، باید این گونه؟!
بگذار من امپراطور گمراهی
یا من امپراطور گمراهی
یاغی از قامت ترد آب
از رقص ناموزون برگ ها
خشمناک!

من خانه خراب
وسوسه تر از ترانه های شبانگهان
در سن تپیل چهارده سالگی!

چراغ ستمی است بر تاریکی

قدم زدتم
در خیابان های قیر و تنهایی...
انسان رفیع است
تا انزجار گنجشک!
نتوانستم شماره ی همراه هیچ پیامبری
یا حضور در آدرس خدا
لامپ، ظلم زردی بود بر شب!
پشیمان نیستم
که چراغ را نفرستادم

■ چراستمم بووله تاریکی

پیاسه م له شه قامه کانی قیر و ته نیایی
مرؤف بلند
تا بیزار بوونی چوله که
نه متوانی ژماره مؤبایی هیچ پیغه مبه ری
یا ناماده بوون له ئادره سی خودا
گلؤپ زولمیکی زرد بوو له شه وگار!
په شیمان نیم
چرام نه کرده گژی تاریکی
تا ئه م ۴۵ ه خاپوورمه
قوولیشه تا ئه وپه ری وه سووه سه!
له کوئی حه شالاره
بوئی نان و ترسی ئیواره؟
ئاخ له م ته واو بوونه زووه زهرد باوه
برووسکه ی پیروزباییم نه نارد بو داره کان
ئیمه یلنکم نه پیچا له به رازا!
ته واو بوو
ریکردنی جوگه له له تاریکی
داخرا په نجه ره
ئاسوی ناوه و زهرده به یانی!

ترجمه فارسی دو شعر از ابراهیم احمدنیا

مترجم: عزیز ناصری

از کدام اهریمن پریزاده تر که من نیستم؟

غرق وسوسه باد
عمر در پرسش و نعناع
در شهرستان آجر
لبالب از زرق و برق یقین
مرید آسمانی
آلوده با پرواز خفاش!
نابیناست رفیق!
آینده در اتوبان لاقیدی
کدامین هدف برفین
از فتح کوهستان های بیهودگی

به نبرد با سیاهی!
تا این ۴۵ ویران
عمیق اما تا آن سوی وسوسه!
کجا پنهان شده است
بوی نان و ترس از غروب؟
افسوس از این پایان زرد زودرس
تلگراف تبریکی نفرستادم برای درخت
یا ایمیلی به سوی گرازی پرتاب...
پایان یافت
راهپیمایی نهر در تاریکی
بسته شد پنجره
که اسمش افق است
وزرد است در سپیده دمان!

فاتح شیخ الاسلامی (چاوه)

که رووت کرده دارستانی تاریک و چر
 هیلانه‌ی هه‌زاران هه‌زار
 بیچوووه مه‌لی کزی هه‌زار
 ئە شووخینی
 دایک و بابیان له دارستان ئە ته‌رینی
 به چنگووری بی به‌زه‌یی
 خونچه و گه‌ل ئە وه‌رینی
 هه‌ر به‌وه‌ی ئە لپی به‌ره‌للام
 هه‌ر به‌وه‌ی ئە لپی به‌هیزم
 شه‌لم، کویرم، ناپاریزم
 هه‌رچی له ده‌ستت بی ئە یکه‌ی

ئە‌ی گژه‌با، گژه‌بای در
 سه‌چاوه‌ی هه‌زار مشت و مر
 ریگام لی به‌رده، لی‌مگه‌پی
 من ناترسم،
 من ریگای خۆم هه‌ر ئە برم
 له تو و له هیزت ناپرسم
 راسته به‌م تاریکه‌شه‌وه ری‌ت لی‌گرتووم
 راسته به قامچییه تیژه‌که‌ت
 په‌سا په‌سا ته‌وئلم ئە تو‌زیته‌وه
 به‌لام هه‌ستی کۆلنه‌ده‌رم

شعر «گژه‌با» (تندباد) را سال ۱۹۶۲ چاوه / فاتح شیخ الاسلامی در تهران سرود. اقتباسی آزاد بود از قصیده شاعر انگلیسی زبان شلی (Shelley) به نام "Ode to the West Wind". او دانشجوی دانشگاه تهران بود، همزمان در انجمن ایران و آمریکا در سطح پروفیشنسی زبان انگلیسی می‌خواند و آنجا توسط یک استاد مهربان با شعر انگلیسی از جمله شعر شلی آشنا شد. شعر «گژه‌با» زمان انقلاب علیه رژیم سلطنت در همه مراسم‌ها در شهرهای کردستان خوانده می‌شد. اخیراً هم در تجمع بزرگ معلمان مریوان توسط یکی از معلمان خوانده شد.

■ گژه‌با

ئە‌ی گژه‌با، گژه‌بای در
 هاو‌رپی زستانی سارد و سپ
 ئە‌ی خۆبه‌خۆ دوژمن به‌خۆشی و ئاسایش
 نه‌ک هه‌ر بو‌ته‌نیا من، بو‌گشت

ئە‌ی گژه‌با، گژه‌بای در
 قه‌ت ناتوانی بمترسیینی
 ناتوانی ریگام لی ون که‌ی
 ناتوانی قه‌لای تاقه‌تم سه‌ره‌وبن که‌ی

ئە‌ی گژه‌با، گژه‌بای در
 باش ئە‌تناسم باش ئە‌زانم

له جه‌رگی تاریکی شه‌وارپیی خۆی هه‌ر ئه‌دۆژینه‌وه

ئه‌ی گژه‌با، گژه‌بای در
جل و به‌رگت لئێ کردم شر
چرای دسمت کوژانده‌وه
به‌ته‌پ و تۆز
چاوت پر کردم له‌گری
به‌لام ئه‌مانه‌هیچکامی
ناتوانی رپیگام لئێ گری

ئه‌ی گژه‌با، گژه‌بای در
هاورپیی زستانی سارد و سرپ
باش ئه‌زانم
که‌عومری تۆش هه‌ر وه‌ک زستان چه‌ند رۆژیکی که‌م و
کوژته

باش ئه‌زانم
ئه‌مه‌ته‌پ و کوئی ئاخرته
باش ئه‌زانم

هه‌ر که‌یه‌که‌م تیشکی به‌هار
بالی کیشا هیلانه‌ی ژین
لاشه‌ت له‌بن به‌فری نزار ئه‌نیته‌گۆر

ئه‌ی گژه‌با، گژه‌بای در
له‌سه‌ر رپیگام لاده‌سمرپ
سویندم به‌تیشکی رزگاری
سویندم به‌ئه‌ستیره‌ی ئاوات
سویندم به‌سروه‌ی به‌هاری
ناتوانی رپیگام لئێ ون‌که‌ی
ناتوانی قه‌لای تاچه‌تم سه‌ره‌وبین که‌ی

■ دل شکسته من

شعر «دل شکسته من» ترجمه فارسی شعر کردی «سکالا» (شکوه) از عبدالله گۆران پایه گذار شعر نو کردی در کردستان عراق است. شعر «دل شکسته من» در تابستان ۱۳۴۵ سروده شده و همان وقت در مجله «خوشه» به سردبیری شاملو منتشر شد.

در آسمان بلند جلال و زیبایی
ستاره ای بودی پرشکوه و رویایی
نگاه من ز تماشای جلوه ات برگشت،
در اولین برخورد،
نمیرسید سرانگشت بخت کوته برد،
به گرد دامن تو
ز راهبرد خیالم بسی فراتر بود
امید دیدن تو
ولی دربیخ! گمان بردی از غرور من است:
حریصتر شدی و دامگستری کردی
به جادو حرکات و تبسم و پیغام
فسونگری کردی.
دل، پرنده خونگرم نوجوانی، را
فریفت و سوسه عشق و در پی ات افتاد
ولی چه سود نیافت
نه جلوه تو نه آن عشق آسمانی را
کنون فغان بر من:
در انتظار نشسته به راه وعده واهی
دو چشم خسته من
پرنده ای است اسیر فضای نامتناهی
دل شکسته من

متن کوردی دل شکسته من

□ سکالا

له سه‌مای به‌رزی ناوبانگی حوسنا
تاچه‌ستاره،
نه‌بووی له‌وزه‌ی ده‌ستکورتی منا
ئاشکرا و دیاره!
هه‌ر له‌به‌ر ئه‌وه‌رووم لئێ وه‌رگپرای

فاتح شیخ (چاوه) - ۱۳۴۱/۱۹۶۲

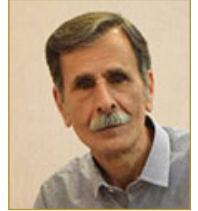
به که م ته سادوف
 دلّه‌ی حه سساس نا، به‌ردم پیشان دای
 به لام ته‌ئه‌سسوف:
 وات زانی که من موسته‌غنی و غه‌پررام
 حه‌ریس تر بووی لیم
 تی‌هه‌لچووی: به‌دهم، ئیشاره‌ت، په‌یغام
 په‌یمان‌ت دا پی‌م! ...
 هه‌بهات مه‌لی دلّ خوینگه‌رمی شه‌باب
 ته‌فره‌ی ئاسان بوو،
 که‌وته شوین قسه‌ت، فری به‌شیتاب،
 ویلی ئاسمان بوو.
 که‌چی نه‌یشتیه‌شت بی‌له‌سه‌ر سینه‌ت
 بنیشیته‌وه،
 لات برد له‌ریگای هه‌وای مه‌حه‌به‌ت
 دوورت خسته‌وه،،،

***

مه‌لی ناو فه‌زای نامو‌ته‌ناهیم،
 دلّی لاوم روؤ!
 مانووی ئینتیزار رپی وه‌عه‌دی واهیم،
 نووری چاوم روؤ!

دیوانی گُوران، ص ۲۴- سوژه این شعر گُوران گوشه‌ای از رفتارشناسی رابطه زن و مرد است که بزرگ علوی در رمان «چشم‌هایش» مشروح‌تر و پیچیده‌تر ترسیم کرده است. / چاوه.

منوچهر ناصحی / مه‌نووچپهر ناسیچی

مه همیشه تونه زیرپا بذارم جورِ تو
 تو همیشه دله زیر پا بزاری جور مه
 راضییم خار تو چشم بره ، ولی پای تو نره
 هرچی ام نی سرِ رای تو ، دیه خواری جر مه
 جور ما لیلی و مجنون دیه پیدا همیشه
 شوخ و سنگی مِت تو ، عاشق و زاری جور مه
 مَنه او برق چشای تو بُرده توله ، اگه نه
 بخدا دُور و ورت نری قناری جور مه
 «پیو» جان بریچه آسان دل آریشه می گئی
 توئم اُعمرِ خودت نیدی بهاری جور مه ؟

۳

به تو گفتم شبی : یا مرگ ، یا تو
 از آغاز سفر ، تا انتها ، تو
 همیشه با هم و بی هم ! دریغا
 نه بی تو زندگی کردم ، نه با تو

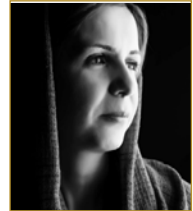
۱

وخته که بیافتم به خدا
 افده خسته م
 اینجاس
 رسیده به لبم
 جانمه سه یکو

۲

دیه پیدا همیشه عاشق و زاری جور مه
 آسمان نیده به چش بی اعتباری جور مه
 ای خداورداریه ایجور باشم تا مُکنی؟
 رو دلِ گُرم ایجو پا نمی ذاری جور مه
 میشهپی رو بینمت با او همه ناز و غرور
 تک و تنا بنیشی به گیره زاری جور مه؟
 هق هق گِیرت بیاد و سرتّه بنازی پاین
 گلِ غم تو خاکِ باغچه تان بکاری جور مه
 رنگ زرد و دلِ سرد و تن تو کرده و اشک
 بینمت به دردِ عاشقی دچاری جور مه
 بینمت آمده توشت کافری جور خودت
 سرِ را، چش انتظارِ ، بی قراری جور مه
 نه ، همیشه ، ایجوری کارِ خُدام جور نیامد
 که مه جای تو باشم و تو بد بیاری جور مه

به بیان عهلی رهمایی / بیان علیرمایی

ژن ■

ژنیک له هزرمدا
 ژووری خه ونه کانی گسک نه دات و
 قاپ نه شوژی.
 رژی چهن جار
 خه مه کانی نه ته کینی و
 حه زه کانی
 وهک جله نه شوژدراوه کان
 نه خاته نیو په ستووی دواپی.
 هه موو شه ویک
 به دهم فریشته ی خه ونه وه
 ماندوو یه تی
 نه نیته نیو جانتا که ی به یانیه و.
 ژن تریش
 له نیو دلما
 حه سه ن زیرهک گوئی لی نه گری و
 شیعر نه نووسی و
 بو چوله که ماندوو ه کانی بهر ستاتی
 گورانی عه شق نه لیته وه.

زن □

زنی در من
 رویا هایش را جارو میزند
 ظرف میشوید.
 روزی هزار بار
 غصه هایش را گردگیری میکند
 و آرزو هایش را
 مانند
 لباسهای چرک
 به پستوی "شاید بعدا" می اندازد.
 شبانگاه
 خستگی هایش را
 درون کیفش پنهان میکند
 تا صبح روز بعد.
 و زنی دیگر
 در دلم
 به ترانه های "حسن زیرک" گوش می سپارد،
 شعر می گوید،
 و برای گنجشک های بی لانه
 ترانه ی عشق را از بر میکند.

رامان سوّفی سولتانی / رامان صوفی سلطانی

۱

چرا به نقطه پایان این سطر، برسم؟!

از همین جا

تن این برگریزان را با حروفم می‌پوشانم

و از همین اکنون

مصدر هایم را همه

نامم را و ضمایم را همه

افعالم را همه

پاک می‌کنم

بگذار دردهایم لخت و عریان بر روزمرگی هایم قدم بزنند

چرا باید برسم؟!

دلم از دست خودم گرفته است

قطره ایی بر گونه هایم می‌سرد

انگشت می‌برم، پاک می‌کنم

سطرهای خودم را

و خط به خط پشت سر می‌گذارم

همه این صفحه را

۲

-از چه می‌گفتم؟!

-از ناگفته های دختران تاریک

در معابد دور ...

۳

تصور کن

نونهال سیبی را، در کنار آبادی،

اسلحه‌اش بر دوش

چشمه پوشیده لای پونه و ریحان

-این سر بی سامان، چه ها راز مگو دارد!
اگر واژه هایم، افسون این قاموس را بشکافند:

رنگ سرخ-م: باکرگی گرم گیلان و

چیزهای دیگری

آب-م: ایوان ابهام و پسران زمهریر و

چیزهای دیگری

مرگ - م: آن چیزبست که نمیگذارد انتظار دختران روشن

بعد از من، به بلوغ برسد.

شامگاه

بر آنم از خونراهه واژه به خانه بازگردم

و پایان نیایم

افسوس! سپاهی از درونم می‌گذرد

و از من ویرانه ایی بر جای می‌گذارد.

بر خاطرم فرو می نشیند
پنجشنبه هایی که در درنگ تو جوانه میزدم.

*

به پای چه ایستاده ام اکنون
دیگر نه قراری هست که بیایی
و نه حکم آن "آتش"ی که از لب زنگار بسته ایی شعله می
کشید.

*

به پای این دیوار ایستاده ام
به خاطر می آورم
پنجشنبه هایی که در درنگ تو جوانه میزدم

ایستاده ام

و دست میکشم بر بلندای هراس یارانی
که تازیانۀ یک "آتش"، رعشه بر قامتشان مینواخت.

زیر سینه اش نارنجکی پنهان!

تصور کن گنجشکی را
که هنوز پرواز را مانده است اما
در سر، خواب دشنه می بیند.

تصور کن من را
که نمی هلند

سرزمینم را
که رهایش نمی کنند

۴

در آستانه شامگاه

به تو می اندیشیدم

در این لحظه

دلم می خواست

جاده ایی باشم

قدم زنان، گیتاری بر کناره هایم می گذشت

و زنی در هوای شور

به تمنای سرانگشتانم می نشست

۵

هرگاه که به پای دیواری می ایستم

دو شعر از: بهزاد رحیمی / ترجمه از کوردی: شروین پیرجهان

■ عروس باران

سوگ وار
مرگ خویشم
مثل
اشک در هم شکسته‌ی
عشق .

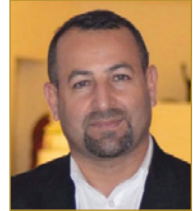
چشم انتظار
فصل سیاه گرد و خاک است
آفتاب آسمان
زندگی .

"با پیشک"
باران ساکت است
چشم انتظاری
چشم انتظار مرگ است .

*: باد قبل از باران

■ فریاد

روز را چید
آفتاب
راه هم
ایستاد
تا
گم شوم .

■ سارو خوسروهی / سارو خسروی

■ هه‌رمان

هه‌رمان
 ئه‌ر من چیم و نه‌مه‌نم
 تو هه‌ر مینی له شوونم
 هه‌ر ئه‌ و جووره فه‌ره‌اد دامه‌ن
 له هجران شیرینا
 بیستۆنیش هه‌ر دامینی له پاوا
 تو هه‌ر مینی باوانه‌گه‌م
 موور دل‌داری خوه‌ت
 هه‌رکه‌ش وه‌ سه‌رکه‌ش هیللی
 ئه‌وه‌سه
 نه‌ خاکت وه‌ توره‌ کیشیا
 نه‌ ئاوت له‌ بنه‌ جوو که‌نیا
 من چم و له‌ شوون خوه‌م
 دوونئ له‌ خوه‌م هیلمه‌جئ
 تو مینید و راز هه‌رمان
 وه‌ دیه‌ی دل من ئۆسی.

■ دلته‌نگی

هه‌نای سه‌رخه‌ و شکم
 خه‌وه‌یلیم چووده‌ چه‌ و هه‌ساره
 هه‌ساره‌ له‌ خه‌وه‌یل چه‌ و من ترۆسکیاگه
 رووشنایی شار منالیمه
 من له‌ شار منالیمه‌ و
 سه‌ربه‌یت لایه‌ لایه‌گان دالگم گوم نه‌کردمه
 موور غه‌ریبی باوگم وه‌ لا بردمه
 هیمان به‌رزی خه‌وه‌یل خوه‌م
 نوورستمه
 ئه‌وه‌ شار منالیمه
 شار دلته‌نگ... دلته‌نگیه‌یل
 ئه‌وه‌ خه‌وه‌یل ناخاله‌ی منه

سامال نهمه دی / سامال احمدی

پاکبونهوه

که ریگا وهک در ریژیایی رسته
 قَلپ ده که یه وه نیو چیژیسند مکرایسه روا
 خووی نه برانه وه ته شه نه دهکا
 ئیدی رهنجی هاوته رییی خه یالی ناسک و دارشتی
 ئوپورتیونیسست
 نهک تووشیی ریگا
 خوویه که له جسنتی بالاخانه و ئوتومیل و سمکولانی
 ئیروئیزم
 له به ژنی کیژی چه کداری نیو توره کانی با

پیوانی تیره کانی ری به قولنجی نوستالژی
 خه ونی به موله قوئیستاوی خاک ده زرنیته عاده ته وه
 بروانه نازار له قوولایی تراژیدیدا و
 له په راویزی هونه ری شیعره که یه ئه ریستودا بنووسه
 ئەز هه موو خه ونه کانی ئیستا له نیوان کورت و لواندا
 ده بینم
 ئەز پاکبونهوه به وپی گاشه ده زانم که بلویری ئاو
 ده ژه ئیت

ئەز ئالوشی ده ریا به چنگی چیا و نینوکی به پروو ده شکینم
 لئ ئیدی راناکشیمتا ساراژنی غه زهل

له فرمیسیکی سیاسیمدا / خووی بشوا

۸-۴-۲۰۲۰ / هه ولیر

تطهیر

وقتی که راه را به مانند طول جمله
 در لذت کنترل شده قافیه فرو می ریزید
 عادت بی انتها همه گیر خواهد شد
 دیگر رنج موازی با خیال نازک و ساختار اپورتونیست
 نه دشواری راه
 عادت می شود از جنس ساختمان و اتومبیل و کوفتن سم
 اروتیسم
 بر هیکل دختر مسلح در شبکه های باد
 اندازه گیری شعاع های راه با وجب نوستالژی
 خواب معلق خاک را در عادت می پراند
 در عمق تراژدی رنج را ببین
 و در حاشیه فن شعر ارسطو بنویس
 من تطهیر را آنجای صخره می دانم که نی لیک آب می زند
 و می خارانم خارش دریا را با انگشتان کوهستان و
 ناخن های بلوط

و با خود بگویند
آن زنیست محلول در آب نارنج
که از نوشیدن او
جنگ سفیدتر از کبوتر است

اما دیگر لم نخواهم داد که کدخدازن غزل
در اشک سیاسی من شنا کند

■ جنگ سپیتره له کۆتر

کۆ چووزانی پیاوچۆن ده بیته نارنج به ره خت و
فیشه کدانه وه
مه گین له "ناسۆیه کی دووره ده ست"
نوقمی ئاوابوون و ئاوابی.. دوور
زه رده ی چرایه ک ببینی سوور
له به رخۆیه وه بلۆ:
ئه وه ژنیکی تواوه ی نیو ئاوی نارنجه
که بیخۆیه وه جه ننگ سپیتره له کۆتر

۲۲/۹/۲۰۱۶ - هه ولیر

□ جنگ سفیدتر از کبوتر

کسی چه می داند که مرد چگونه نارنج می شود در رخت و
فشنگ دان
مگر از "افقی دوردست"
غرق غروب و دهکده.. دور
ببیند سوسوی سرخ چراغی

نُسهده رهشیدی / اسعد رشیدی

■ سایه‌ی شعر

سایه‌ی شعر
 همه چیز در باد خواهد گذشت
 همه چیز در ذهن برگها خواهد گذشت
 از ژرفای دریاها و
 اقیانوسی که به زانو خواهد افتاد
 همه آن چیزی
 که با رنگهای بی پایان
 خاکستری ابدی در آسمان پراکنده می کند،
 افسانه‌ها و خیالها،
 گلهایی که نمی شناسمشان
 که هیچ گاه به یاد نخواهمشان آورد
 نه آنجا
 که بر جنازه‌ای افتاده باشند
 نه آنجا
 که فریبی موهوم را دوگانه کرده باشند.

هیچ نمی شناسمشان رنگها را،
 جز آنکه آبی اند
 ماه آبی، دریاها و ستاره‌ها
 کوه‌ها و شنهایی

که رنگ جاودانه‌اشان را در آفتاب از کف داده‌اند.
 ... همه چیز در باد خواهد گذشت

صخره‌ها با خزه‌های فروتن
 و غوکان آبی
 که از پی شب می آیند،
 مارهای آبی
 با جادوی چشمانشان.
 همه چیز در باد خواهد گذشت...

روح مرده‌ها آبی اند
 شب آبی است
 چراغها آبی اند
 و سایه‌ی شکسته‌ی کاردی
 در سینه‌های لخت عابران
 آبی اند.
 همه چیز در باد
 ... همه چیز در سایه

نسیم آبی است
 رودخانه‌ها آبی اند
 و روح سرگردان و آبی ثانیها

نه له و جییه ی که له سه رته رمیک ژاکابن
نه له و شوینه ی که فریویکی خه یالآوویان
دوو پاتکرد بیته وه،

هیچکام له په ننگه کان ناناسم
بیژگه له ئاوی
مانگ ئاوی، ده ریاو ئه ستیره کان ئاوی
چیاکان و
ئه وده شتانه ی که په ننگی هه رمانیان
له هه تاودا له ده ستداوه...
هه مووشت له بادا
هه مووشت له ره نگدا

شاخه کان به خه نه تیفکه مه نده کانیان
بوّقه ئاوییه کان
که له شه ودا درده که ون
ماره ئاوییه کان
به ته لیسمی سامناکی چاوه کانیان
هه مووشت له بادا
هه مووشت له ره نگدا

شه وئاوی، چراکان ئاوی
نیسیی کاردیکی شکاوه له سینگه کاندآ ئاویین
سروه ئاوی، رۆبارئاوی
وه روحی هه لوه دای چرکه ئاویه کان
له دالانی شه داری ساله کاندآ تیده په ری...!

ساته کان ئاوی
ئه وین ئاوی
خوازه بییره ننگه کان
له ته ک چاوه روانیه ئاوییه کان بیگانه ن!
هه مووشت له بادا
هه مووشت له ره نگدا
هه مووشت له نیسی دا

از دالانهای نمناک سالها میگذرند.

لحظه ها آبی اند،
عشق آبی است
تمناهای بی رنگ
با انتظارهای آبی
آه... چه بیگانه می گذرند.

همه چیز در باد
همه چیز در رنگ
... همه چیز در سایه

همه چیز
در فریادهای نومیدانه ی دانه ای
آبی است،
درختها، چمنها، جاده ها، مردابها
روز شمارهای پاره ای
که با سر انگشت خیس نسیم
. ورق خواهند خورد

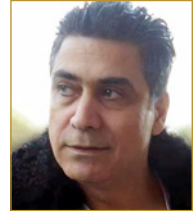
همه چیز در رنگ
همه چیز در سایه،
همه چیز در باد خواهد گذشت...

□ نیسیی شیعر

هه مووشت له بادا تیده په ری
هه مووشت له زهینی گه لاکاندا
له قوولایی ده ریاکان و
ئوقیانوو سیک که چوک داده دا...
ته واوی ئه وشته ی که به په ننگه بن کۆتاییه کان
خۆله میشی هه رمان
له ئاسماندا بلآوده کاته وه:
ئه فسانه وخه یالآه کان
ئه وگولانه ی که نایاناسم و
هیچکات بیریان ناکه مه وه

هه مووشت له هاواری ناھومیدانہ ی دەنکیکی ئاویدا،
 دره ختہ کان، میرگه کان، جاده کان وگولاه کان
 رۆژئە ژمییریکی دراون
 که به ئەنگوستی تەری سروه
 وه رق وه رق
 هه لده درینه وه.

هه مووشت له ره نگدا
 هه مووشت له نیسی دا
 هه مووشت له بادا تیده پهری...

کوروش همه‌خانی

■ شناسایی

وقتی از گردنه‌های تاریز
سرازیر شدیم
جای پای هزاران
کفش گمشده را دیدیم

کدام فصل
مادران بر جاده‌های مه‌آباد
پوکه‌ها بو می‌کشیدند
سکوتِ فرزندشان را شناسایی کنند

کدام روز ماه سال
پدران
رد نگاهشان با ابرها ناپدید
خط صدای شان قاب آسمان

پرنده‌ای رهگذر
ادامه‌ی اشک‌هایش را
پشت پنجره‌ای می‌ریخت
که تیرهای باران تمام شده بود

مادر پوکه در مشت
پدر ستاره در گلو
از حجله‌گاه دریا می‌آمدند

قاسم تاباک

سێبەر

هیچ سێبەرێک
دوو پات نابێتته وه
وهک کراسه که ی بابم
که هه موورۆژێره نگی ده گۆری

هه موو رۆژی
سێبهری دهستی کمان له بیر ده چوو
شهر
هه موو رۆژی
ریزی سێبهره کان
کورت تر ده کاته وه

ده چمه حه وشه
که وشه کانم پیاوپی له پێ ده که م
بۆ مندالیم ده گه رپمه وه
سێبهری مندالی ده کیشمه وه
باده وه له حه وا ده که م و
ده لیم:
له به ندیخانه ی تاکه که سی دا
هیچ سێبهرێک

سه ری سپیی ناکا

له سووچیکی ئه و شاره
مندالیک
سێبهری پۆتینه کان بویاغ ده کا
و ده لئ:

هیچ سنووریک
سێبهر نابه زینئ
هیچ مینیک
سێبهر ناتۆقینیتته وه

تیست
له ته واوی ئه و سێبهرانه هه لده گرمه وه
بیره دا تپه ر بوون
تیست له ته واوی ئه و ده نگانه هه لده گرمه وه
نسیکانیان
به جیماون
ئێواران سێبهرت 'با' ده بیا
ئێواران
سێبهرت له چۆمه که دا
غووسل له خوێ درده کا
ئێواران

در گوشه ای از این شهر
 کودکی
 سایه ی پوتین ها را وا کس می زند و می گوید:
 هیچ مرزی
 از سایه عبور نمی کند
 و مین ها
 هیچ سایه ای را
 منفجر نمی کنند...

از تمام سایه هایی که از اینجا گذشته اند
 آزمایش خون میگیرم
 و از تمام صدا هایی که سایه هایشان جا مانده است...

غروب ها
 سایه ات در رودخانه
 غسل می کند
 غروب ها موهایت را سیاه می کنی
 تا هیچ کس خمیدگی سایه ات را نبیند
 می روی
 و سنگینی چمدانت را
 به سایه ام
 می سپاری...

موویه کانی سهرت رهش ده که یه وه
 تا کوور بوونه وهی سیبه رت
 که س نه بیینی
 ده رپویی و
 قوورسایي چه مه دانه که ت
 به سیبه رت
 ده سپیری
 له ته نگی رپوآسه وه
 تا ته نانه تی مه رگ
 سوزانییه کی غه مگینه
 ته نیایی...

□ سایه

ترجمه از کوردی: فرهاد امین پور

هیچ سایه ای
 تکرار نمی شود
 مانند پیراهن پدرم
 که هر روز
 رنگ عوض می کند
 هر روز
 سایه ی دستی را فراموش می کنیم
 جنگ
 هر روز
 ردیف سایه ها را
 کوتاه تر می کند

به حیاط می روم
 کفش هایم را تا به تا می پوشم
 به کودکی باز می گردم
 سایه ی کودکی را می کشم
 بادکنکی هوا می کنم و می گویم:
 موهای هیچ سایه ای
 در زندان انفرادی
 سفید نمی شود...

شوعه‌یب میرزایی / شعیب میرزایی

■ شه‌وئ به‌م بئ شارییه شلپاوه و عه‌تا زاماره

شه‌وئ به‌م بئ شارییه شلپاوه و عه‌تا زاماره
بئ باوان تر له نیشتمان دانیشتوو و
ده‌سته‌کانی له به‌فر ئه‌چئ
-: خوایه ده‌ینمه مل ته‌نیایت
بژژیت

چ سه‌ر خووشی بو خۆت
خوا ژووریکه تاریک عه‌تا
هه‌ست ئه‌که‌م بۆنی شتی تی هه‌تیم
بۆنی ق ق قیقی قوول
-: بۆنی قان و قلیان و قۆری

نه‌عه‌تا
ق وه‌ک قامه‌ت و قه‌ندیل و
قومری

هاورئیه‌که‌ت ئه‌لیم عه‌تا
ئه‌شق شوخیه‌ک بوو کردمانی برا
واز بی‌را
سلاو

کوره‌کان کوره‌کانی تایله و تلیاک و تاریکی

ئه‌و کورانه‌ی ئاشق بوون و له سه‌ر ده‌ماریان بئ ده‌ماری
هاورئیه‌کانیان ئه‌نووسی
ئه‌و کورانه‌ی پیخه‌فیان قه‌بره‌و وچانئ چایی و چوورتکه‌ی
خوماری
ئه‌و کورانه‌ی داخی داخیانان له په‌ستووو چۆله‌کانی
چوارباخا جئ هیشتووو
ئه‌و کوره‌کانی بو سوره‌نگئ خالی
قه‌بری هاورئیه‌ شه‌هیده‌کانیان هه‌له‌کۆلی
کوره‌کانی تایله!

تیلبه‌نده‌کانتان زه‌خمی تاریکیه‌!
ئه‌شق نیشتمانئیک پت په‌تی عه‌تا
کۆره‌کانی سه‌ره‌نگ و سیرووس و
قلیه‌کانی شه‌و جومعه‌و و به‌رته‌کیه
یا ئه‌للا په‌نج بیبارو که‌مئ نه‌وت بیسووتنه و
هوو بکه

احضر فلان بنت فلان علی حوبی و عشق فلان ابن فلان
اجعل اجعل
الساعه الساعه الساعه
هوو بکه

نه‌ جابر ئه‌مه‌ جه‌بره‌ ئه‌م ریگایه‌ ناگه‌رپته‌وه
اجعل
هوو بکه

تف
داماننا
قومار نه
ئەم شارە عەتا
□
تۆ ئاشقى
يانئ
سەد دەرسەد کاوولى
:- ئابرا ئەو تەقىە چاوشىنە بۆ ریحان
مل بەرزە سپىهەکه بۆ ئەویان
همممم
ئاشقى هەتیم
میز بکه میز بکه
یا که ریم یا که ریم
دان ئەکاها ئەکا واکا
عەتا ئەو کورپەى تەواوی چوارباخ و چواررییان تە خۆتا
گرتبوو
عەتا خەمبارى کۆتر و کۆو کۆیلە تى پیکه وه
ئەو کورپەى لە دیوار ترس بووی
لە پەنجەرە ئاوس
ئاشقى کۆلانیکه تەنگى لى نیشتوو ئەزانم
ژن فەوتانیکه رووی لە با کردوو ئەزانم
ئەزانم
تۆکه لە سەر دەلقى ئارەق دەسى دەستیان سووتان
ئاشق بووی و ئەگریای
دنیا هینتە هەتیم
بمیزنە بمیزنە
بووی بە پەن
لامەسەب
بمیزنە
دەمارە کانت بایان کردوو
هەلسە
دەمارە کانت بایان کردوو
کیشەکه بەردە
دەمارە کانت....
کیشەکه بەردە لامەسەب

ئەلف ۱، ج ۳، ب ۲، ر ۲۰۰
هەسارەتان دوورە بە قەدەر نیشتمان
هوو بکه بە تەنیا بێتە وه لامەسەب
ئەمە تەکیە یە یا مەککه
ئاشقى
یانئ پەت پەت
زامارم عەتا یانئ کۆیلە تى
چوارباخى بى باخم لەرەم تى
شاعیرى بىباکم
بوەستن
میزم تى
داکە باران داکە خووساوم بە عەتایى
بە فەرەح و چوارباخ و مەینە تى عەتایى
عەتا ئەم شارە بۆ وائە کا / ئەى ئەم وا ئەکا بۆ وائە کا
عەتا ئابرا عەتا بە ناخما بزمارم / سینەى موزە فەرم زامارم /
جنسئ نەرم پیکه وه بيمارم
بکیشە هەتیم، بکیشە ئەم شارە پرە لە داو و قالو
بکیشە شتى بە ناو پاتە وه دیارە فەرسوودە یە
شتى بە زەینتا راکیشراوه ئاسوودە یە
ئاخ هەتیم بکیشە
پیاوی بکیشە دەستی بىت
ژنى بنووسە سینەکانى نووستییت
عەتا هەلسە لامەسەب قەمەکە ت بمقوپنە
تلئ تلیاک بگره و بمسووتنە
لامەسەب خەریکه وایم خۆشم فەرامۆش
خەریکه وایم ئەم شارە خامۆش
بکیشە ئەم شارە پرە لە داو و قالو
بکیشە...
کورپەکانى سەر هەنگ و سیرووس
وهرنە پيش
دایینن لە سەر شەش لە سەر حەفت لە سەر هەشت لە
سەر نۆ
یا مووسا یا عیسا
نە عیسا نە مووسا
نە سىحره نە جادوو

دنیا پرله به برد و هیندسه
 کیشه که به رده
 میله کانت بگره
 دنیا میزاندنه له باران ئه چی
 ئه و کچه ویله له تاران ئه چی
 عه تا عه تا عه تا عه تا اااا
 ئه م برینه   برینه لامه سه ب
 -: سیاسییه ئابرا
 هه موو شتی سیاسییه
 سیاسییه ساعه تی سئ و سی ده قه ی شه و له حه مامیکی
 رووتا
 دلته نگیه کانت بو سووسکنی باس بکه ی له سامسا بچن
 عه تا ئه وانیه ی ئاشقی ژنه سوژانیه کان بوون و نه یانزانی له
 کام کافه
 خوئیان خالی بکه نه وه   ژنه سوژانیه کان هه همیشه
 ماشووقه یه کیان هه یه له مه مه به نه کانیا نا
 قایمی ئه که ن سوژانی به ته واوی زمانه کان سوژانییه ته نیا
 ناوه کانیا نا گوژدراوه
 تاوی میلنا تاوی قیدایان با شوعله بی عه تا
 سوژانی له گه ل هه موو که سا ئه خه وی جگه له خوئی
 ئه ی خه مباری کیو و کوتر و کوپله تی پیکه وه
 دلته نگتر له کوئانه کاننی ئاغه زه مان و ته نگیی زه مان و
 ئاغه ی زه مان
 ئه وانیه ی به شانازییه وه له شه ری برا کوژییا به شداریان
 کردوو و براکانی
 خوئیانیان له سه ر هیچی به ناوی نیشتمان   فت
 ئه وانیه ی دهس له ناو یا، دانیشتووون و گه له نگه ده نی
 چه که کانیا نا ئه کیشن
 فت
 ئه وانیه ی به یادنی ئه و گوللانیه ی له سه ر سینگی ره فیه که کانیا نا
 نیشت پی ئه که نن
 و ئابجوئی هه ینکه ن ئه خوئن   فت
 ئه وانیه ی له شه قامی فه ره حه وه ره د ئه بن و نازانن به یادنی
 مه رگ و مردن و کاره ساته وه سه ر به کام مالا بکه ن   فت
 ئه وانیه ی به نیشتمان نه گه یشتن
 به نیشتمان نه گه یشتن و به ته نیاییه وه

مشته ئه که ن   فت
 ئه وانیه ی له ده سئاویکا فه وتان و خوماری جاده و جانتان
 فت
 ئه وانیه ی
 ئه وانیه ی
 ئه وانیه ی
 هه هه هه ی لامه سه ب عه تا
 سه رشیاوی ئه ول پیتی نیشتمانته
 نیشتمان ژنیکه به جانتایه کی خه مگینه وه بزانه
 من شوعه یی میرزائی له عنه تیم
 به که من عه یب و عاده تی   که له م شاره تی ناگه م
 له هاورییه شاعیره که م
 که وه ک "تم" به ره و خواره
 وه ک ناوپا کراوه
 ئه م ئه شقه شیان فتان
 نؤشی گوانیا نا
 شاعیریا نا وتوو ه وشه بمژی
 نه فشه
 حه مه ساله وتی
 فشه
 □
 میژووی پیاوه تم ئیش ئه کا
 میژووی عه تام
 میژووی به ینولنه هره ینی پیستم
 هاورییه کانت چ دایکیکیان له خوئ و بنه ماله و شیعره ئه م
 شاره گا
 رچی توئیان
 له کام حه ماما رووت کرده وه
 واز له مردن بیرا
 تاریکی خه ریکه خراوم ئه کا ئابرا
 -: پشتم به هه ر په نجه ره یه ک به ست، بوو به دهس ئا و
 له حه ناما
 روژ پریووده
 شه و پریووده
 له حه ماما، له بازارا، له ده سئاوا
 پریووده

سلام!

پسران "تایله" و تریاک و تاریکی
 پسرانی که عاشق بودند و برگ‌هاشان
 بی‌رگی رفقاییشان را خالکوبی کردند
 همان‌هایی که رختخوابشان قبر است و کمی چایی و
 چرتکه‌ی
 خماری
 همان‌ها که عمیق‌ترین زخم‌هاشان را
 در پستوهای "چهارباغ" جا گذاشتند
 پسرانی که برای سُرنگی خالی
 قبر رفقای شهیدشان را زیر و رو کردند

پسران تایله!

سیم‌های خاردارتان
 زخم تاریکی‌ست

عشق وطنی است آواره عطا!

پسران سرهنگ و سیروس و قلبه‌های شب جمعه!
 یاالله

پنج فلفل و کمی نفت بسوزان و
 هووکن!

إِحْصِرْ فُلَانٌ بِنْتُ فُلَانٍ عَلٰى حُبِّیْ وَ عَشْقِیْ فُلَانِ ابْنِ فُلَانِ

اجعل

اجعل

الساعه الساعه الساعه

هووکن

نه جابر این راه جبر است و بر نمی‌گردد

اجعل

هووکن!

الف ۱، ج ۳، ب ۲، ره ۲۰

ستاره‌ها تان به قد وطن

دور از هم

هووکن به تنهایی‌ات لامصب

عطا!

اینجا تکیه است یا مکه؟

پریوده نه و ژنه‌ی ماچی سه‌گ ده‌کات.

پریود توئی هه تیم

شهوت به خوٚته وه گری داوه

واز له مردن بی‌را

هوو بکه

هوو بکه به ته نیایی و مردن ته وه

لامه سه‌ب

هوو بکه

نه م نیشتمانه قالاوه زهرده .

هوو بکه

هوو بکه

هوو...

سنه ۱۳۹۳/۰۸/۱۶

□ قصیده مغلوبان

ترجمه از کوردی: محمد مرادی نصاری

بی‌خانمان تر از وطن نشسته و

دستانش به برف می‌ماند

-: خدایا دینم به گردنت

چه سرخوشی برا خودت!

خدا اتاقی است تاریک عطا!

حس می‌کنم

بویی به مشام می‌رسد پسر!

بوی ق ق "قافی" عمیق!

-: بوی قربت و قلیان و قوری

نه عطا!

ق همچون قامت و

قندیل و

قُمری!

رفقاییت را می‌گویم عطا!

عشق هم به شوخی بود

بی‌خیال پسر!

جلو بیایید
 شرط بگذارید بر روی شش، بر روی هفت، بر روی هشت، بر
 روی نه
 یا موسا یا عیسا
 نه عیسا نه موسا
 نه سحر است و نه جادو
 تف
 باختیم
 قمار نه
 این شهر را عطا!
 *
 تو عاشقی
 یعنی
 صد درصد ویرانی
 :- داداش اون توقی چشم آبی برا ریحان
 اون گردن بلند سفید هم برا اون یکی
 همممم
 عاشقی پسر
 بشاش! بشاش!
 یاکریمیاکریم
 دانه می پاشد، داد می کشد، سوت می زند
 عطا! ای آنکه تمام "چهارباغ" و چهارراه
 زیر بال و پرت بود
 عطا! ای اندوهگین کوه و کبوتر و بردگی با هم
 ای آنکه از دیوار تن بودی
 از پنجره آبتن
 عاشقی کوچه ای ست که تنگی در آن نشسته، می دانم
 می دانم زن، خاکستری که رو سوی باد کرده است
 می دانم
 بخاطریک بطر عرق دستی
 دستت را سوزاندند
 عاشق شدی و می گریستی
 دنیا فلانته پسر!
 بشاش بهش!

عاشقی یعنی دربه دری
 زخمی ام عطا
 یعنی بی خبری
 "چهارباغی" بی باغم گیجم
 شاعری بی باکم
 [دست نگه دارید شاشم می آد]
 بیار باران بیار خیسیم از عطا و محنت و فرح و چهارباغ
 عطا این شهر چرا
 چرا این شهر اینگونه می کنه؟ این اینجوری چرا اینجوری
 میکنه؟
 عطا! آه عطا!
 میخی شده ام به صلیبم / سینه ی مظفرم که بدون طیبیم /
 جنس خوب بچسبان که رفته شکیم
 بکش لامصب بکش!
 این شهر
 پر از کلاغ و قلاب است
 بکش!
 چیزی میان ران هایت خوابیده که فرسوده است
 بکش!
 آسوده است چیزی که در ذهن ت دراز کشیده
 ئاااخ پسر بکش!
 مردی بکش که دست هایش ویران نیست
 زنی بنویس
 که پستان هایش ویلان نیست ت
 بلند شو عطا! خنجرت را بیشتر فرو کن
 کمی تریاک بچسبان و بسوزانم
 لامصب! چیزی نمانده خودم را فراموش کنم
 چیزی نمانده توام این شهر را خاموش...
 بکش!
 این شهر
 از کلاغ و قلاب پر است
 بکش...
 پسران سرهنگ و سیروس

آنهایی که با افتخار به جنگ برادرکشی رفتند و برادرانشان را
برای دروغی به نام وطن کشتند تف
آنهایی که دست در میان ران نشسته و گلنگدن
تفنگ‌هایشان را می‌کشند تف
آنهایی که از خیابان فرح می‌گذرند و نمی‌دانند

بهیاد مردن و مرگ و فاجعه رو سوی کدام خانه کنند
تف

آنهایی که به یاد گلوله‌هایی که بر سینه‌ی رفقاییت آرام گرفت
می‌خندند و آبجوی "هینکن" می‌نوشند تف
آنهایی که دستشان به وطن نرسید و در تنهایی
دست به دامن خودارضایی هستند تف
آنهایی که در توالت‌های عمومی مردند و خماری جاده و
سفرند تف

آنهایی

آنهایی

آنهایی

ههههههههههههه لامصب عطا

ویرانی نخستین حرف وطن است
وطن زنی است با چمدانی غمگین بفهم
من شعیب میرزائی لعنتی‌ام
با عیب و عادتی که از این شهر
سر در نمی‌آورم

از رفیق شاعرم

که مثل M (ام) سرازیر است و
مثل ران گشوده.

این عشق را هم دوشیدند
نوش پستانشان

شاعر باید حرف را بمکد

نه مزخرف

محمدصالح گفت.

مزخرف!

*

تاریخ مردانگی‌ام درد می‌کند

تاریخ عطام

برای همه عبرت شدی

لامصب

بشاش بهش!

رگ‌هایت باد کرده‌اند

بلندشو!

باد کرده‌اند رگ‌هایت

کش را باز کن

رگ‌هایت...

کش را باز کن لامصب!

دنیا پر از کشیده و هندسه است

کش را باز کن

میل‌هایت را بردار

دنیا گریاندن است چنان باران

همچون دختری

سرگردان که به تهران می‌ماند

عطا! عطا! عطا! عطا!!!

این زخم

این زخم را بزخمان لامصب

-:سیاسیه داداش؟

همه چیز سیاسی‌ست

سیاسی‌ست وقتی ساعت سه و سی دقیقه شب در حمامی
لخت

دل‌تنگی‌ات را به سوسکی بگویی که به سامسا می‌ماند

عطا! آنهایی که عاشق سوزانی‌ها شدند و نمی‌دانستند

خودشان را در کدام کافه خالی کنند

سوزانی‌ها همیشه معشوقی پنهانی دارند

که در سینه‌بندهاشان مخفی‌اش کرده‌اند

سوزانی به تمام زبان‌ها سوزانی است

تنها نام‌هایشان عوض می‌شود

گاهی "میلنا" گاهی "ویدا"، و گاه "شعله"

سوزانی با همه می‌خواهد

الا خودش

عطا! ای اندوهگین کوه و کبوتر و بردگی با هم

دل‌تنگتر از کوچه‌های "آغا زمان" و تنگی زمان و تمام زمان‌ها

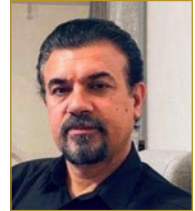
هوووووکن
این وطنِ کلاغ
هووکن
هووکن
هوووووو

زرد است

تاریخ بین‌النهرین پوستم
رفقاییت چه مادری از تو و شعر و این شهر گاییدن ..
روح تو را
در کدام حمام لخت کردند
از مردن دست بردار
تاریکی دارد خرابم میکند رفیق ..

-: به هر وطنی بستم، از شانسم توالت شدپشت
روز پریود است
شب پریود است
در حمام، در بازار، در توالت
پریود است
پریود است زنی که بوسه بر سگ می‌زند.

پریود تویی رفیق
شب را به خودت گره زده‌ای
از مردن دست بکش
هووکن
هووکن به تنهایی و مردنت
لامصب
اجعل اجعل اجعل
هووکن

کاوه خوسرهوی / کاوه خسروی

■ کووچ

ژیان مه‌ل بیټقه رازیگه
 له سه‌ر لانه‌ی شیویای گیان.
 ریوار بن ری و هیلانیگه
 له سه‌ر رییه‌یل کووچ یه‌کسه‌ره.
 کووچ هه‌نگاوه‌یل بی‌ئامانج
 هه‌نگاوه‌یلینگ ک‌ته‌نیایی دره‌و که‌ن
 وه‌پیر فه‌وتانه‌و چن و
 وه‌سه‌ر خه‌ت نادیار وه‌ختا
 بوونه‌به‌یداخ هوقچ
 له‌ناو سالنامه‌ی ئمر و ابردئ.
 من هاورئ کاروانینگم
 له‌ناو سنووره‌یل سه‌رگه‌ردانی
 له‌وینه‌ی سه‌ربازیل بی‌تفه‌نگ شوون جه‌نگ
 هه‌تا پارچه‌یینگ چه‌رموو نه‌یرم
 وه‌نیشانه‌ی "مان" له‌ته‌سلیم بیینا.

کووچ، ئاسوو لیلینگه
 گلاره‌ی ئایه‌م هه‌راسان که‌ید
 پایه‌یل بیزار بوون له‌شوون خوه‌یان
 نیشتمان بووده‌هه‌سره‌ت دۆریگ

دۆر.. دۆر، جوور هه‌ساره‌یه‌یلینگ
 ک‌وهر له‌هه‌زار سال نۆزی مردنه.

□ کوچ

ترجمه از کوردی: محمّد مرادی نصاری

زندگی
 پرنده‌ای ست بی‌قرار
 بر فراز آشیانه‌ی ویران جان
 رهگذری ست سرگردان
 پیوسته در کوچ
 کوچ قدم‌های بی‌مقصد
 قدم‌هایی که تنهایی را
 درو می‌کنند
 به استقبال نیستی می‌روند و
 بر روی خط ناپیدای زمان
 بیرقی از هیچ می‌شوند
 در تقویم عمر بر باد رفته
 من همراه کاروانی هستم
 در مرزهای سرگردانی
 همچون سربازان بی‌سلاح بعد از جنگ
 حتی پارچه‌ای سفید ندارم

به نشانه‌ی «ماندن»
تسلیم شدن

کوچ؛ افقی ست مکدر
که چشم‌های انسان را
هراسان می‌کند
قدم‌ها بیزار از رد خود
وطن حسرتی می‌شود دور
دور
دور
همچون ستاره‌هایی
که پیش از هزار سال نوری مرده‌اند.

فهرانهک ئه حمه دی / فرانک احمدی

۱ □

من پوست شبام
و شب پوست من
در زیر تابش ماه هوشیار
با زیانت شخم می زنی
دشت های غم گرفته ی تن ام را
تا قله های سپید پر برف پستان هایم.

انگشتانم را در فاصله های زمان
تقسیم می کنی
زمان خود را در میان انگشتان ام
تقسیم می کنی

در آن آسفتگی عظیم
که ستارگان را می چرخاند و به درون فرو می کشید
ما به سمت دهان پر وهم تاریکی لغزیده شدیم
شکوهی فراموش شده است
اگر در فاصله ی کوتاه تنها پلک زدنی
ذهن موجود اسرار آمیز
صدای مرا در مشام خویش شنیده باشد.

۱ ■

من پیستی شه وم،
شه و پیستی من
له ژیر دروشانه وهی مانگی هوشیاردا
به زمان ده کیلی
ده شته خه مگرتووه کانی له شم،
تا ترووپکه پر به فره کانی مه مکم

قامکه کانم له نیوان زه ماندا
دابه ش ئه که ی
زه مان خو ی له نیوان قامکه کانمدا
دابه ش ئه کات

له و گیژنه ی دا
که ئه ستیره کانی ده خولانده وه و هه لیده لووشی،
به ره و ده می پر وه همی تاریکی خلیسکاین
شکوویهک له بیر چووه
ئه گهر له چاو ترووکا نپکدا
زهینی بوونه وه ریکی سه یر
دهنگی منی بۆن کردبئ

۲ ■

له به رزاییه کاندا بمنيژه
هیشتا خوره تاو له خوینمدا
ده دره وشیتته وه
هیچ نه بی، ته نیایی من
پانتایی وه ته نی تو بوو!

بمنيژه له به رزاییه کانی زریباردا
شهری نیوان من و مهرگ کوتایی هاتووه
به لام
شهری نیوان من و بیده نگی نابریته وه .
ئه و بیده نگییه ی
وه کوو لاو لاهه به نه وشه کانی ده مه و ئیواره
له ناو سیبه ری دارسریچکه ته نیاکانی بهر بادا
له سه ر کیلی قه بران
دینه خشه خش
تو ئه و بیده نگییه نابه یته وه بو ماله وه،
له ته کیا ئه مینیتته وه!

۲ □

در بلندی ها مرا به خاک بسپار
هنوز آفتاب در خونم می درخشد
هیچ نباشد
تنهایی من
وسعت وطن تو بود!

مرا در بلندی های دریاچه ی زریبار
به خاک بسپار
جنگ میان من و مرگ به پایان رسیده
اما
جنگ میان من و سکوت پایان نمی پذیرد
آن سکوتی
که مانند پیچک های بنفش دم غروب
از میان سایه ی درخت سنجد تنها
در برابر باد
به خش خش می افتد.
تو آن سکوت را به خانه نمی ببری
خودت را با او به جا می گذاری!

۳ □

تو هستی که می‌انگاری
 زمان‌های نابازگشت
 مانند این پرنده‌ی آبی
 بر سر شاخسار جوان این درخت
 رو به سوی ماه فریاد می‌زند.

صدای ناقوس کلیساها
 بر روی پوست‌ام پاشیده می‌شود.

تنها فرصتی...
 برای در آغوش گرفتن‌ات
 در این غروب عاری از امید

با انگشتان‌ات به سمت زمان
 اشاره می‌کنی....
 به آن سیب پنهانی
 که به قلب‌ام
 در تاریکی قفسه‌ی سینه‌ام می‌تپد.

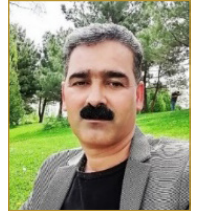
۳ ■

ئه‌وه تۆی واده‌زانی
 مه‌وداکان وه‌ک ئه‌م بالنده‌ شینه
 له سه‌ر ته‌رزی ئه‌م داره
 به‌رانبه‌ر به‌ مانگ ئه‌ چریکیینی.

ده‌نگی ناقووسی که‌ نیسه‌کان
 ده‌پرژئته سه‌ر پیستم.

ته‌نیا مه‌ودایه‌ک
 بو‌له ئامیز گردنت
 له‌م ئیواره‌ نائومیده‌دا...

به‌ قامکت به‌ره‌و زه‌مان
 ئیشاره‌ت ده‌که‌ی...
 به‌و سیوه‌ شاراوه‌ ئیشاره‌ت ده‌کی
 که‌ له‌ تاریکی قه‌فه‌سه‌ی سینگما
 لی‌ده‌دات..

قادر ره‌سوول فات / قادر رسول فات

۱ ■

حه ساری گشت
 زیندانه‌کان
 بو مه‌رگی دار
 ده پارینه‌وه،
 باران قه‌ت
 سنووری خوی
 نه‌زانی!

۱ □

در التماس
 مرگ درختانند
 حیاط زندانها،
 باران هیچ وقت
 حد و مرزش را نفهمید

۲ ■

پیرترین یه‌خسیری
 ئەم زیندانه‌م
 سه‌یر که نازانم
 له‌کام شهر دا
 ئەسیری چاوه‌کانت بووم

۲ □

پیرترین اسیر این
 زندانم
 عجباً
 نمی‌دانم در کدامین جنگ
 اسیر چشمانت شدم.

۳ □

بارانی در کار نبود
 گندمزار امیدمان
 در انتظار باران
 مرگ را ایستاده مزه کردند
 اما توبی خیال رفیق
 در خشکسالی
 چه بسیار است حسرت برای خوردن.

۳ ■

باران نه هات،
 گولّه‌گه نمه‌کانی هیوامان
 له چاوه‌پروانی باران دا
 مه‌رگیان به پیوه تام کرد،
 به‌لام
 تۆ بئی باک به هاوریم،
 له
 ویشکه سالی دا
 چه سرهت
 زۆره بو خورادن

کاوان نه‌هایی / کاوان نهایی

□ به خانه برمی‌گردید؟

«ما از نفت محافظت کردیم
و حالا داریم به خانه برمی‌گردیم»*
سربازها به خانه‌تان برگردید
و در آغوش مادرانتان گریه کنید
و به کلیسا بروید
برای پدر روحانی اعتراف کنید
و باز به خانه برگردید
و در آغوش مادرانتان گریه کنید
این جنگ پایانی ندارد.
بزودی برخواهید گشت
و باز از چاه‌های نفت ما محافظت خواهید کرد.
ما خود یاد گرفته‌ایم از جانمان محافظت کنیم،
با خانه برگردید
و در آغوش مادرانتان سیر گریه کنید.

*سخنی از دونالد ترامپ در سخنرانی بازگشت سربازان آمریکایی از عراق.

□ دیوار صوتی

من به عربانی پنجره‌ها میخندم
و به بارانی که لخت میبارد.
چترم را می‌آویزم،
ما به جنگ عادت کرده‌ایم
به پنجره‌هایی که ناایمن از خرده شیشه‌اند.
به شلیک تک تیرانداز
بر شقیقه خودم فکر می‌کنم
در آن باران شیشه‌های ریز
و پنجره که از ترس جان خویش لخت می‌دوید.
ما به جنگ عادت کرده‌ایم
و شعرهایمان از ترس گلوله لکنت گرفته‌اند.
به عربانی پنجره‌ها میخندم
و به بارانی که لخت میبارد
چترم را می‌آویزم.

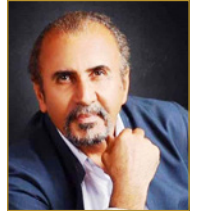
□ قرن‌ها بعد

و قرن‌ها بعد
 ما در کتابهای تاریخ خواهیم بود
 جنگ زده‌گانی غمزده
 با جنگاورانی مغموم از کشتار خویش
 از کشتار فرزندان آدمیزاد.
 و قرن‌ها بعد
 ما در کتابهای تاریخ خواهیم خوانده شد
 آن زمان که دیگر آدمیزاده‌ای نخواهد بود
 و انسان از خویشتن خویش خواهد رویید
 و قرن‌ها بعد
 ما در کتابهای تاریخ
 ارواح سرگردان همه تاریخ خواهیم بود.

□ فردای پس از جنگ

دخترم بخواب
 آرام
 فردا که بیدار میشوی
 زمین جای امن تری خواهد بود.
 دخترم بخواب
 آسوده
 فردا که بیدار میشوی
 دیگر در زمین جنگی نخواهد بود
 و صدای فتانه ولیدی*
 سرود ملی زمین خواهد بود
 و تمام مرزها از نقشه جغرافیا پاک خواهند شد.
 دخترم بخواب
 فردای پس از جنگ روز دیگریست.

*فتانه ولیدی: بانوی آواز خوان کورد

ئیره ج عیبادی / ایرج عبادی

□ کمی عاشقانه

تنهایی ام را قدم می زرم
 و شب را
 که
 بی آغوش ستاره ی تو نشسته است
 ترا قدم می زرم
 در بستری پر از هاله و بوسه
 شعر را قدم می زرم
 وقتی که آینه ها از شکست دریا
 می هراسند
 صدایت را قدم می زرم
 که در هر کجای موسیقی لب هایت
 مریای آلبالو را ملودی کرده است
 نه گفتمت
 کجای رودخانه ی حسم میگردی
 تبار شوکت احساس کوردیت را قدم می زرم.

■ تۆزیک ئه ویندارنه

له ته نیاییه کانم هه نگا و ده نم
 و له شه ویش
 که بی باوه شی ئه ستیره ی تۆ دانیشوووه
 له تۆدا هه نگا و ده نم
 له جیگایه ک پر له تریفه ییاد و ماچ
 له شیعرا هه نگا و ده نم
 کاتیک که ئاوینه کان له شکهستی ده ریا
 ده ترسن
 له ده نگتا هه نگا و ده نم
 که له هه موو شوینه کانی موسیقای لئوه کانت
 موه ربای بلالووکی کردوووه ئاهه نگ
 پیتم نه وت
 له کام شوینیروواری هه ستمدا ده گه ری
 له بنچینه ی شکۆی ههستی کوردیتا هه نگا و ده نم.

کوئستان عومهرزاده / کوئستان عمرزاده

■ خه یال

لیره م وهک لیره نه بونیکه هه میشه یی!!!
 خه یالم له ناو جامی مه ستی باده دا
 سه ره و لیره و،
 بیرم لای پشکوتنی خه ونی
 توپه!!!
 نه وهی منی دل گران کردوه
 چاوه روانی تو و،
 خوشاردنه وهی خومه!!!
 له چیره که ته واو نه کراوه کانی
 ژوره که ت.
 چی بکه م تا په لی ئەم دل خوشیه،
 بگرم و تو شاگه شکه که م
 باوانم.
 چی بکه م تا ئەم دل تیکه لاتنم بکه مه
 هونینه وهی تازه ترین هه لبه ست!!!
 چی بکه م تا شکوفه ی ته مه نت،
 په ل بگری ماندو بونی چاوه کانت
 بشارمه وه!!!
 من

ماندوم له ته می سه ره په نجه ری ژوره که م
 له پیکه نینی وشکه لاتوی

روح،
 له تاسه ی بی مروه تی
 سپیده!!!
 لیره م و مشت م پره له
 ورده بزه ی تو راو!!!
 لیره م و گیانم ده کولی بو ئەم خه یاله سه وزه ی تو و
 ئەم حه سه ره ته به سالدا چوه ی خوم!!!

■ هه لوه رینی خه یال

له وه رزی هه لوه رینی پره نگدا،،،
 سه مایه کی نارنجی
 توپی خه یالم ده گوشئ.
 ئە وکات
 مرواری روحم ده دره وشیتته وه!!!
 هه رچی په لی دره ختی شاره
 دوو گیان ده بن.
 من، به رووناکئ ئەم وه رزه وه

سەیرە لێره!
 هەر رەنگە و پەلی خە یالێکم دەگوشی.
 هەر ئیوارە یە و، پەنجەرە ی رووناکیە کم
 بێردیئیتە وە...
 لە هەر چرکە بە کدا، خۆمم بێر دیتە وە
 کە لە ناو دەستە وشکە لاتوێکانی
 تۆدا،
 لە سەر کورسیە ژەنگ گرتوێکە ی ئەم پاییزە دا
 کۆشی خە یالْم جیھێشتووێ.
 مەن و ئەم وەرزه لێک دەچین.

بە چرپە چرپە گە لاکانی
 گیان پرده کەم لە مروەت!!!
 تیلە نیگا کەم
 بۆن بە هە ناسە،
 یەک بە یەکی ئە و پە لانه وە،
 مێرگی ئە و بین دە هۆنە وە.
 مەن و ئەم وەرزه لێک دەچین
 ئە و سێبەری بە سەر تارمای گۆرستان و
 کۆلانه چۆلەکانی شارد
 بێر دە چی،
 کە چی مەن خە یالْم!!!
 لە ناو دەستە هە لگە راوێکانی،،
 ئە و دا
 وندە کەم.
 ئە و !!!-
 دل تیکە لانیکی سەیر
 ماندوو ی کردوێ
 مەنر شانه وە یەکی قول،
 قەرز داری ئەم تە مە نە ی رابردوو م،
 کە گیانمی لە بی مروە تیدا
 هە لگرتووێ!!!

کەویوان قادری / کیوان قادری

■ پال ئە دەم بە سیبەرێکی چۆل چۆل شەکەت

من باشم تەنیا تاسە ی فیربوونی
 لێوی جگەرەکە ی چینگوارا و جنیوێکم کردوو
 هەر هەر پابکەم و جنیو بدەم هەر پابکەم و جنیو جنیو
 لە بەر چاوسیبەرەکانەو هەر پابکەم و شەکەت
 شەکەت شەکەت
 شەکەت
 تاسە ی مردن
 مردن
 مردن
 مردن
 لە ناو ئە و کۆلانا نە ی وا بە رۆژ عاشق بووین و
 بە شە و ئە بووینە سیاسی
 سیاسی بووین و مەسەلەن عاشق

ئای مە عشووق! مە عشووق

فاتحە یەکم بۆ بخوینە بە دزی ئیتلاعاتەو

بە دزی ئەوانە ی وا لە سپیدار

چایبان لە گەل ئیمە ئە خواردوو

بە ربانگیان ئە بردە ۱۱۳
 بە خورمای موحەممەدی و هیلکە کوللواوەکانی حاج ئاقا
 لە هاوینا
 هاوینیک، رۆژیک ۱۱۳ جار پەرویزیان فرۆشت، بئ سیبەر
 ئەکبەر یان رەنگاند، بە ۱۱۳ قورئان، رەنگ رەنگ و گەل
 گەل
 کە یوانیان خەت خەت سیاسی کرد
 شە هەرامیان شە و ئیک بالۆه شانی شیخانیک کرد
 شوە بییان لە تارانەکانی پیستیا
 بە دەستی راستەو دا بە ۱۱۳ دەستەو
 شەبەریشیان ئەو نە پئ موهیم بوو قە حەبە یان کرد و
 کردیان کردیان
 کردیانە کوردە کورتازیک فەیسبووکی
 شاعیرەکانیشیان لە بەر پاییز و موهیمی شاعر، هەر زوو
 کوشت
 لە بەر چاوی پاییز و پەرویزه
 ئەمە یان «ماندشتامی» رووسی درەنگ گوتبووی و
 کەس زوو بروای نە کرد

فاتتە زیایەکی پڕ ستایشی

ئە ی نیشتمانە شاعیرکوژە کەم

ئە ی نیشتمانی قەیسەری

سیبهره بن‌جه نازهبیه‌کانی ئیمه‌ت چی لی کرد و چیت لی
نه‌کرد

پیش ئیمه ئه‌وانت گه‌یاندده لای مه‌عشووقه‌کانمان
شعیریکی شه‌وانت له به‌ریان کرد و له به‌روهه پرووت
به لیوی تاریکی و پرووت
به ناوی تاریکی و پرووت
له باوه‌شی تاریکی و پرووت
پرووت پرووت پرووت

تاریک تاریک تاریک تاریک تاریک
ئیمه له دووووووووره‌وه درۆ بووین و له نزیکه‌وه تاریک
سیبهره‌کان و من و شه‌که‌ت
یاختر بوون له وون بوون و یاخی یاخیش وون بوون

فانته‌زیایه‌کی پر ستایشی

ئه‌ی نیشتمانه شاعیرکوژه‌که‌م

ئه‌ی نیشتمانی قه‌یسه‌ری

توش ستایشی جه‌نازه‌کانمان بکه

ستایشی جه‌نازه‌بیه‌کانمان

جه‌نازه‌بیه‌کانمان شه‌که‌ت شه‌که‌ت شه‌که‌ت

پال ئه‌ده‌ن به‌سیبهریکی چۆل چۆل شه‌که‌ت

دیوار دیوار جه‌نازه‌ی بی‌سیبهریه‌کانمان و شه‌که‌ت

پال ئه‌ده‌ن به‌درۆیه‌کی دوووووووور و

نزیکیکی دوووووورتر

بخشی از ترجمه‌ی شعر بلند

تکیه می‌دهم به سایه‌ای خالی‌ام و خسته

از کتابی با همین عنوان / کیوان قادری

ترجمه از کردی: سروه کامکار

... من خوبم خوب

تنها دلتنگ لب‌سیگارهای چگوارا شده‌ام و

فُحشی تازه

که هی بدوم و فُحش بدهم و بدوم و

فُحش فُحش فُحش

پیش چشم سایه‌ها هی بدوم و خسته

خسته

خسته

خسته

دلتنگ مردن

مردن

مردن

مردن

مردن

میان این کوچه‌هایی که روزها عاشق بودیم و

شب‌ها سیاسی

سیاسی می‌شدیم و مثلاً عاشق

آی معشوق! معشوق

برایم یواشکی فاتحه‌ای بخوان

فاتحه‌ای یواشکی

بگذار آنها نفهمند آنها آنها آنها آنهاای سپیدار

آنهاایی که عصرها چای‌شان را با ما می‌خوردند و

افطارشان را در ۱۱۳

با تخم‌مرغ‌های آب‌پز شده و حاج‌آقا در تابستان

تابستانی، روزی، ۱۱۳ بار پرویز را فروختند، بی‌سایه

اکبر را به گا دادند، به ۱۱۳ قرآن، رنگ رنگ و برگ برگ به

گا دادند

کیوان را خط خط سیاسی کردند

شهرام را شبی زنجیری محله‌ی شیخان کردند

شعب را در تهران‌های پوستش

با دست راستش، ۱۱۳ بار گرفتند

شعر را هم به خاطر مهم‌بودنش چنان فاحشه کردند و

کردند و کردند

شعر را هم به گُرد کورتاژی فیسبوکی بدل کردند

شاعرها را هم به خاطر پاییز و اهمیت شعر، خیلی زودتر

کشتند

پیش چشم‌های پاییز و پرویز کشتند

شاعران را کشتند

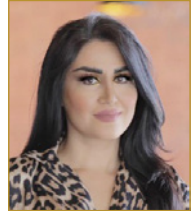
این را ماندلشتایم روسی دیر گفته بود و

هیچ کس زود باور نکرد

تکیه میدهند به سایه‌ای خالی خالی خالی و خسته
 دیوار دیوار جنازه‌ی بی‌سایه‌گی‌های مان و خسته
 تکیه میدهند به دروغی دوووووور و
 نزدیکی دوووووورتر

فانتزیایی پرستایشی
 ای میهن شاعرکش من
 ای میهن قیصری من
 سایه‌ی بی‌جنازه‌گی‌های ما را چه کردی و نکردی
 پیش از ما آنها را به معشوقه‌هایمان رساندی
 شعری شبانه را بر تن شان کردی و از پیش رو عریان
 با لبهای تاریکی و عریان
 به نام تاریکی و عریان
 در آغوش تاریکی و عریان
 عریان، عریان، عریان
 تاریک، تاریک، تاریک، تاریک
 ما از دوووووور دروغ بودیم و از نزدیک تاریک
 سایه‌هایمان و من و خسته
 یاغی‌تر بودیم از گم شدن و یاغی یاغی گم شدیم

فانتزیایی پرستایشی
 ای میهن شاعرکش من
 ای میهن قیصری
 تو هم جنازه‌هایمان را ستایش کن
 ستایش جنازه‌گی‌هایمان
 جنازه‌گی‌هایمان خسته خسته خسته

گولباخ بهرامی / گلباخ بهرامی - ترجمه به فارسی: یدالله کابلی (سامان)

ترس □

کلید را دو بار در قفل در چرخاند
از سایه ام رد شد
آمد توی اتاقم
ایستاد،
میخواست صدایم کند
اما اسمم را فراموش کرده بود،
بغض کرد
و کلماتی را که در گلویش گیر کرده بودند
تف کرد توی صورتم،
کنارم نشست
بغلم کرد
باهم گریه کردیم
میخواست حرفش را بزند
اما در دستانم جان داد
قاصدکیکه خبر مرگش را با خودش آورده بود.

زنی در آینه آهسته گریه می‌کند □

نمیدانم کجای من ایستاده‌ای
که حادثه همیشه از طرف چپش اتفاق می‌افتد
شاید از اینجا به بعد
دیگر هیچ چیز درست سر جایش قرار نگیرد
هواسم
چشمهایم
قلبم هم، مثلا به جای اینکه طرف چپم را به هم بریزد
توی رگهایم به راه بیافتد
بغض کند
و هی خودش را به در و دیوار بکوبد
یا دستهایم
دیگر هیچوقت به شکل قبلی شان برنگردند
مچاله شوند
بلرزند
و به هر حرف قشنگی که رسیدند
رویش را خط بکشند
و همانجا سرچایشان خشکشان بزند
شاید از اینجا به بعد
باید پیاده به راه می‌افتادم

من زنم
 خواب وارونه میبینم
 حتی اگر حالم هم خوب باشد
 دونیا را در خواب به هم می ریزم
 خواب میبینم
 جیغ میزنم
 درد میکشم
 پایم را توی یک کفش میکنم
 که میخوام عاشقت شوم
 شب از زیر پوستم رد می شود
 به جایی که تو در گوشه‌ای از آن ایستاده‌ای
 برایم چای می ریزی
 با هم قصه میافیم
 تو قصه موهای من را
 و من تکه‌های پیراهنت را به تنم
 من زنم
 با قدرت شکستن بالا
 به تو که فکر میکنم
 عقبه‌ها از یکدیگر رد نمیشوند
 میایستند
 دستهایم را میگیرند
 موهایم را شانه میکنند
 و پیراهنم را که در خواب راه میرود
 به تنم سنجاق میکنند
 مادرم همه جا را دنبال میگردد
 و صبح یعنی
 لباسهای خونی من در رختخواب تو.

■ نیشتمانیک خه‌ریکه

پاییزت بوئه چنیت

نیشتمانیک خه‌ریکه پاییزت بوئه چنیت
 له په نجه‌ره‌ی ژووره‌که م به ولاره
 نیشتمانیک خه‌ریکه پاییزت بوئه چنیت
 هه‌وریش

تا تمام نرسیدنهایم را با خودم قدم میزدم
 با خودم خلوت میکردم
 و سر هر دو راهی که میرسیدم
 دیگر به او فکر نمیکردم
 به امشب
 که همینکه انگشتش را
 روی اولین حرف فاصله گذاشت
 دلم ریخت
 افتاد
 درد کشید
 داد زد
 در چشمانم ایستاد
 توی دهانم راه رفت
 پوستم را چنگ زد
 گریه کرد
 خسته شد
 سکوت کرد
 و تمام شب را زل زد به گوشه اتاق
 به سقف
 به آینه‌ای که من در آن به خودم خیره شده بودم
 داشتم از پوست آینه رد می شدم
 و به خودم قول میدادم
 دیگر هرگز
 داستان زنی را که در آینه دیده‌ام
 هیچوقت برای کسی تعریف نخواهم کرد .

□ توهم

رفته بودم برای غروب
 از باغچه نارنجی بچینم
 باد دهانم را با خودش برد
 حالا شب که میشود
 حرفهایم را قورت میدهم
 و میفهمم
 دنیا جای قشنگی برای حرف زدن نیست

بارانییهک بو بهرت.

ئێواره بهک

پالتۆیهک به دارته لی کوچه که دا ده مریت و

ئه لێن:

تۆ عاده تته

له نیوه دا فه سله کان جیبه یلێت

په نجه ره کان به مردوویی دا بخره یه

شه قامیش به ده م خه تته کانیه وه له بیر که یه.

ئه لێن:

گه ره کم بیته یان نه

هه موو ئه گه ره کان هه ر تۆی

نه ژیان و نه مردنیش هه ر له تۆوه ده ستییده کات.

گه ره کت بیته یان نه

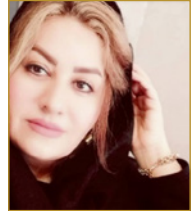
ژیان هه ر ها له بهر بارانیه که ی به رتا و

له تاریک و روونی کراسه که ت و

ماش و برنجی پرچه کانت به ملاوه

بستیک خاک نییه تیایدا بگریم

نیشتمانیک نییه تیایدا بمرم.

له یلا گورگانی / لیلا گورگانی

■ کورد بوون

ئۆقره ناگرم
 به هیچ بارانیکی له م وه زرده
 سویند به سنوره کان
 که غه لتانم ئه که ن له خوین و چیاکان
 که پیللاوه شره کانم
 له ته رمی نان دا ده نیژین
 سویند به خودا
 که له هیرووگه په کدا
 به کاتی به خته وه ری
 زهرد و سوور و سه وز و سپی
 ده نگ هه لئاپریت
 سویند به کات
 که له منا هیچ
 له منا وه یلان و
 سویند به ناسکی جه سته م
 کورد بوون زامیکه و
 تکاوه ته هه موو گیانم

■ گُرد بودن

هیچ بارانی از این فصل
 آرامم نمی کند
 سوگند به مرزها
 که در خون غوطه ورم می کند
 و به کوهها
 که کفشهای کهنه ام را
 در تابوتی برای نان
 دفن می کند
 و به خدا
 که در هیچ قبله گاهی
 برای رستگاری
 پرچمی به رنگ
 زرد و سبز
 سپید و قرمز
 صدایش را بلند نمی کند
 سوگند به لحظه ها
 که درمن سرگردانند
 و به نازکی تنم
 که کورد بودن

رنجی است
و قطره قطره
بر اندامم ریخته است

■ من ده‌نگدانه‌وهی تۆم

من ده‌نگدانه‌وهی تۆم
به‌لام
تۆزیک دلته‌نگ‌تر
چه‌شنی
ئه‌و بالنده‌ کۆچه‌رییه
که ده‌زانییت
ئاسمان
له‌هه‌موو شوئییکدا
ره‌نگیکی جیاوازی بۆی نییه
پرّم له‌ دلّه‌راوکی نه‌بوونت
تۆ
وه‌رگیرانیکیت
له‌خودا
ئه‌و کاته‌وا بانگم ده‌که‌ی
هه‌موو گیانم
پرّئه‌بیّت له
موعجزه‌ی ئه‌وین
ومن به‌هه‌ناسه‌کانم
له‌سه‌ر جه‌سته‌مدا
ده‌تنوو‌سمه‌وه

□ من بازتاب توام

من بازتاب توام
اما
کمی دلتنگتر
بسان آن پرنده‌ی کوچ
که می‌داند
آسمان در همه جا

برای او
همین رنگ است
پرّم از
دلهره‌های نبودنت
تو
ترجمه‌ای هستی
از خدا
آنگاه که صدایم می‌کنی
ومن لبریز
از معجزه‌ی عشق
تورا
با نفسهایم
واژه به واژه
بر اندامم می‌نویسم

■ دلداره‌که‌ی نیشتمان

لیورپژم له‌ دلته‌نگی تۆو
بیده‌نگیه‌کانی
ته‌نافی سیداره
ئاسمان
چاوه‌کانی ژئیکه‌و
هیچ وه‌رزئیکی سأل
بئ باران نییه
دلداره‌که‌ی نیشتمان؛
که‌زیه‌کانت شیعرئیکه‌له
بناری چیا‌کانه‌وه‌ ده‌سپیده‌کات،
پیده‌که‌نی و
بزه‌ی لیوانت
ئه‌بیّت به‌چه‌پکه‌گولی دلداری و
په‌پوله‌کان
له‌ ئامیزیره‌نگه‌کاندا
ده‌بیه‌نه‌وه‌ بۆ خودا
ناخی ئاسمان پرّئه‌بیّت له‌ گوله‌ شلیره
ئاواته‌کان هه‌ناسه‌هه‌ناسه

کام چه زت
 بکه م به سکاآ
 که هه موو کات به تینی چه زه کانت
 ئوقره بگرم
 له کامه ئامیز ئه گه رپیته وه
 که بونی جه سته ت
 له پیکه نینی هیچ گولیک ناچیت
 ده زانم
 هه موو کات
 دوایین سوژدهم
 باوه شیکه له خوزگه
 له لیوه شرمه کانت.
 هه موو که سیکم خوش ئه وی
 جگه له تو
 منت له خومار فاندووه
 له کامه رپگاوه هاتووی
 که هه موورپگاکان
 له هه لکه وتی بی وه خته ماچیکتدا ون بوون
 من ماومه وه
 له کوپره رپگای روانینی تو
 که هه موورپوژی له بیده نگی لیومدا
 ئه بییت به شیعر و سکاآ و شهرمی باوه شت

ده بارین
 و سه ره سستی
 له جل وبه رگیکی خوینیدا
 روومه تی ده لاقه کان
 ده کات به هیلانه ی چاوه پروانی
 بولاوه کانی نیشتمان

■ بیره وه ری

داممه پۆشه به شه ونمی نه بوون
 هیشتا
 دارستان به موسیقای ئه وینم
 سه ما ده کات
 گویم پره له چیرۆکی خوشه ویستی
 ده م ئه نیم به گوئی باوه،
 کراسه که م
 پر ئه بی له گوله هیرو،
 له ناخدا تهرمیکه
 تامی نه هاتنه وه ی ئیوارانت،
 بیره وه ریبه کانت بونی بارانی پیوه یه
 له هه رکوی ئه نییژم،
 خوی به گویمدا ده چیپنیته وه،

ناهِید حسیّنی / ناهید حسینی

سپیده □

این تو بودی
 که از برائت چشمهای وحشتزده اسماعیل
 قصیده‌ای ساختی
 تا کرامت ابراهیم را تفسیر شود
 آتش بر کف موسی نهادی
 تا تاریخی شود دود و آتش را
 به جانکاه‌ترین عذاب کشاندی عیسی را
 تا خونین چلیپایی
 گواه سربلندی ملتی و تعبیر باکرگی مریمی باشد

تو بودی
 عاشق را به قربانگاه عشق کشاندی
 سمفونی پاییز را
 به هویت آخرین برگ بخشیدی
 بی‌پروا
 نتهای مرگ را بر سینه لاله‌ها نگاشتی
 و رسولشان خواندی
 تا میعادگاه آخرین شه‌هید

ما:...
 بازماندگان چارقد پرفریب "حوا"
 خنجری پر شال آدم گشتیم
 بر مسندهای قانون به داوریمان نشستند
 خداوندگانی که بر شرافتمان خندیدند
 دلتنگی به حال ما گریست
 و گریه
 نجوای نیمه شب عاشقان دربندمان شد
 نفرین کردیم دل سیاه شب را
 و شب مترسکی بی‌دل بود
 مثل همیشه دیر رسیدی جان من
 زندگی قبل از رسیدنت مرا کشت
 ساده لوحم اگر باور کنم
 در این سیاه سال
 دستهایت لبریز از بخشندگی خواهد بود
 بیزارم... بیزار
 احساسم را به رهایی کوچکی باختم
 و ساده‌انگارانه
 به نام‌نوس بودن رویاهای بی‌وزن زندگیم

مأنوس گشته‌ام

خسته‌ام

خسته از چشم انتظاری مرگی
که بر دستهای زندگی جان می‌سپارد

از این زمهریر برگشتی نیست مرا
اینجا سرزمین "حلاج"ها و چلیپاهاست
و انتظار سپیده بیهوده

بیا..

می‌خواهم خاکستری‌ترین آوازم را سردهم
شعری فسفری برایت بسرایم
و مستانه بخندیم به گمان باختمان

بیا..

تا عاشقانه گریه کنیم میهنمان را
و از چشمان دار بخوانیم
افسون چشمانی را
که سپیده را نخواهند دید.

هیوا میرزایی

۱ □

خرافاتی نیستم اما
 دلم برای پیرزن هسایه مان تنگ شده است
 که میگفت
 زمین روی دو شاخ گاو استوار است
 این روزها
 چقدر دلم میخواست
 گاو رم میکرد!

۲ □

وه‌ها له ناو تو دا
 ون بووم
 شارپک
 به شوینم دا
 نه‌گه‌ری!

چنان در تو غرقم
 که شهری
 دنبالم

می‌گردد

۳ □

سیه‌کانم پرّه له دووکه‌ل
 ئیژی
 شارپک
 له دلم دا
 نه‌سووتین!

سینه‌ام مملو
 از دود است
 انگار
 شهری را
 در دلم
 میسوزانند

۴ ■

ئەوہ منم بانگی مردن دەکەم
 شیعەر هیندیکجار لە دەریایکی ئاوارام دەچن
 گێژم دەدا و لە قوولایی خۆیدا نووقمم دەکا
 شیعەر زۆر جارن لە با ئەچن
 پەنجەم لەگەڵ خۆیدا دەبا و
 لە پەراویزی هەورێکی تەنیادا دەنووسن
 بوکوئی دەرۆی
 ئەم وەرزی منە بوئی مردنی گرتووہ
 توگەر نەبی
 چلۆن شینبوونەوہ بخەمە زمانمەوہ
 شیعەر بەردەوام لە تو دەچن
 ئەو کاتە ی بئ بە زیانە وتت
 ئیتەر لال بەو
 لە هیچ شیعریکدا ناوم مەبە
 شیعەر ...
 شیعەر لە دووپاتبوونەوہی مردن دەچن
 لە ئاویلکە دانیرەستەیکی سەقەت دەچن
 ئەو کاتە ی لە پێزمانیاخی بووہ و
 مندالیک بەردەوام دەیلێتەوہ
 شئ ع ر
 هەرگیز لە من ناچن
 ئەو هەموورەنگەکان دەنووسیتەوہ و
 من
 تەنیا
 تو!

۴ □

این منم که مرگ را صدا میزنم
 شعر هر ازگاهی به دریا نا آرام می ماند
 در خود مرا میغلطاند و غرقم میکند
 شعر هر ازگاهی به باد می ماند
 انگشتانم را با خود میبرد
 و در پاورقی ابری تنها می نویسد
 کجا میروی
 این فصل از زندگیم بوی مرگ گرفته است
 گر تو نباشی
 چطور رویدن را به زبانم بفهمانم
 شعر همیشه به تو می ماند
 آن زمان که سنگ دلانه گفتی
 دیگر لال شو
 و نامم را به هیچ شعری نگو
 شعر به تکرار مرگ می ماند
 به آخرین نفس جمله ناقصی
 آن زمان که از دستور زبان به شورش برمی خیزد و
 کودکی تکرار کن می گویدش
 ش
 ع
 ر
 شعر هیچگاه
 همانند من نیست
 او همه رنگها را مینویسد
 من
 اما
 تنها
 تو!

نارام فه تاجی / آرام فتجی

■ من خالی وهسه تی ئەم غوربه ته م

من خالی وهسه تی ئەم غوربه ته م
 وه ره بمپیکه ئە ی نیشتمان
 من ئە توانم لیره فووت تیکه م و
 تیزانگیک به حه واوه
 هۆشت بئ نه ته قم
 هۆشت بئ منی رپگا بو بییتاقه تی نابم
 منی ئاو بو ئاکواریوم
 چی ماسیه له به رمایه
 چی کلاوه له سه رتایه
 چی غوربه ته سلّاو!
 سلّاو له نه بوونی ئیواره تان
 تف له مه رحه بابی هه رچی جاده یه و
 رووره ش بئ به فر، که لیره ناباری
 که لیره خووساوم و گشت گیانم بیره وه ری لئ ده تکئی
 لیره ی پیاده ره و، که زه مه نی هه نگاهه و
 لیوانی زه مه نه و
 کچی زه مه نه و
 داروبه ردی ئیره کاتی لئ ئە تکئی و
 ته واو نابی

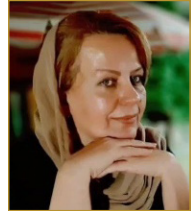
لیره که رابردوو له شه رابا ناخله تی
 که مرۆف هه ر بو بیره وه ری باشه
 که ئیمه ی زیندوو خویرپترین له وه ی بمرین
 منی ماسی، هه له اتم له وه ی نیشتمانیکم تیدا خنکا
 یان له کچیکا ماتلم رۆبشتییتم
 ماتلم فریبییت ئە و چۆله که به ی ئە مجریواند
 ئە ته وی چ هه یوانیک بم ئە ی نیشتمان؟
 راوم که و،
 من له ماسییا راحه ت ئە مرم
 له گورگا دژوار ئە ژیم و
 له خۆتا نه ختیک هه بقم بو بوون
 نه ختیک هه بقم بو نه مردن و
 تا حه ز که ی ده نگم زولّاله بو نه وتن
 تو گۆرانیم بلّی
 منیش جنیوت
 تو به فرم بلّی و
 تو نه بوونم
 من غوربه ت و
 من وشکی و
 من خالی وهسه تی ئەم غوربه ته

که اینجا زمان را، که گذشته را نمی شود با شراب فریب داد
 که اینجا حتی آینده را...
 انسان که، فقط به دردِ خاطره می خورد
 که "ما"ی زندهگان، بی عرضه تر از آنیم که بمیریم
 من ماهی، گریختم از این که وطنی غرق در من شد
 یا در دختری منتظرم، رفته باشم
 منتظرم که برگشوده، گنجشکی که جیک جیکش
 مینوشتم
 می خواهی چه جانوری باشم ای وطن
 شکارم کن
 من در پوست ماهی راحت تر می میرم
 در گرگ، دشوار می زیم
 در خودیشتن ات، اندکی دریغ ام برای زندهگانی
 اندکی دریغ ام برای نمردن و
 تا دلت بخواهد صدای ام بلند است برای سکوت
 تو ترانه ام بخوان
 من تو را دشنام
 تو برف ام بخوان و
 نبودنام
 من خشکسالی و
 ثقل این غربت را.

□ من ثقل این غربتم

ترجمه: (آراکو)عباس محمودی

مرا نشانه بگیر ای وطن
 چون بادکنکی میتوان ترا باد کنم
 مواظبِ ترکیدنِ من باش
 مواظب باش، من راه؛ بدرِ بی حوصلگی نمی خورم
 من آب بدرِ آکواریوم
 هرچه ماهیست به تن کردهام
 هرچه کلاهست بر سرِ تو
 به هرچه که به نام غربت است
 - سلام می دهم -
 سلام بر غروبهای نبودتان....
 تف بر مرحباگوی هرچه جاده است و
 شرمساز برف، که اینجا فرو نمی بارد
 سراپا خیسِ آبام و خاطره می چکد از تمام هستی ام
 که اینجا پیادهرو گام هایش زمان است
 لیوانش زمان و
 دخترش زمان.
 از در و دیوار اینجا، زمان می چکد و
 همیشه در راه است

نەسمەر ئیبراهیمی / اثر ابراهیمی - ترجمه به فارسی: شیما نعمت‌اللهی

۱ ■

هیشتا

چاوت له خیابان و ژن هه‌لنه‌گرتبوو

هیشتا شکۆ سووکایه‌تی

به مبه‌ره‌بانی نه‌ده‌کرد و

دایکه‌کان به دهم که رویشکه خه‌وه‌وه

لانکه‌کانیان به وانه‌ی ئه‌وین ئه‌کرده خه‌و

هیشتا عاشقی دل‌داریکی دل‌به‌رد نه‌بووی و

دل‌ت بو فرمیسی مندا لیک

وه‌ک چۆله‌که‌ی نیو مستی مندا لیک

ئه‌فری و

ئه‌وین له چاوه‌کانتدا

هه‌نگوینی تر له هه‌میشه ئه‌دره‌وشایه‌وه

پشتمان پیت قۆرس بوو

خیابان خه‌ریک بوو زامه‌کانی له بیر بکات و

جیوبانه‌که‌ی بخاته به‌ر هه‌تاوئی به‌یانی

تۆ بوویت و پیاوه‌تی سه‌ری له ئاسمان ئه‌سوی

که پیغه‌مبه‌ره درۆبیه‌کان

ئالایره‌شیان هه‌لواسی و

سووکایه‌تیان به ژن و به شه‌قام کرد

ئاگات له خۆت نه‌بوو خوایه گیان

نه گویت له هاواره‌کانی باوکم بوو

نه ئاورپ له نزاکانی دایکم دایه‌وه

که ته‌نانه‌ت ئیستاش

له سووچی دۆل‌به‌کاندا لیت ئه‌پارێته‌وه

۱ □

هنوز

چشم از زن و خیابان برداشته بودی

هنوز غرور مهربانی را حرمت می‌گذاشت

مادران، خواب‌بیدار

گهواره‌ها را به لایلی عشق تکان می‌دادند

هنوز

به سنگدلی دل‌نسپرده بودی

و عشق در چشمانت

می‌درخشید

عسلی‌تر از همیشه

پشتمان به تو گرم بود

خیابان در تقلا

تقلای فراموشی زخم‌هاش

می‌خواست رخت‌خوابش را در آفتاب دم‌صبح بیندازد

تو بودی مدام

تاوانه و به شی ژن
پیاویک له سه ر چوک!

۲ □

من
در آفتاب تابستان
و در زمهریر زمستان
بی چتر راه پیموده‌ام
تا سپیدی
بر گیسوانم بنشیند و شره کند از بختم
دیگر
به چه نگاه کنم؟
که می‌شناسم عجز بی‌منتهای مرد را
و تسلیمش، به خاک افتادنش
به عطر مویی باران خورده، موج
شکن شکن تفنگ می‌شود در دستانش
طغیان می‌کند مرد
و هیبت مرگ را نشانه می‌گیرد
با این همه اما
گناه را
به پیچ‌وتاب موی زنی می‌بافد
و می‌گریزد
از پریشانی هر طره بر پیشانی
که زیبایی گناه است
و سهم زن
مردی به زانودرآمده

۳ ■

ئه‌گه‌ر له زمانم تیناگه‌ی بمبووره
من لاواندنم
له سبیه‌ری بوردمانی شه‌ردا له بیر کرد
دایکم ئه‌یوت
ژن باشترین شه‌روانه
شیر ئه‌دات به شیرانی شه‌ر

مردانگی قد برافراشته بود
که پیغمبران مجعول
بیرق‌های سیاهشان را برافراشتند
و حرمت زن را و شکوه خیابان را
لگدمال کردند

حواست نبود خدایا!
نه فریادهای پدر به گوشت رسید
نه ضجه‌های مادرم را دیدی
مادر که حتی حالا
پنهان در کنج تاریک پستوها
هنوز هم
التماست می‌کند

۲ ■

من
له بهر هه‌تاوی هاوینه‌کان و
کرپوه و به‌فری زستاندا
بی‌چه‌تر تیپه‌ریوم
تا سپیایی
برژئته‌ناو قژ و به به‌ختمدا شوژ بییته‌وه
چیترا
له چی پروانم
که ئه‌زانم پیاو بی‌ده‌سه‌لاتترینه‌و
بوونی شیداری قژیکی لوول
ئه‌یخاته سه‌ر چوک
لوول لوول چه‌ک ئه‌دا به ده‌ستیه‌وه
یاخی ئه‌بییت و
ته‌قه له په‌یکه‌ره‌ی مردن ئه‌کات
به‌م حاله‌شه‌وه
تاوانه‌کان
به قژی ژنیکه‌وه په‌لکه ئه‌که‌ن
هه‌لدین
له لوولی هه‌ر چی په‌رچه‌مه
که جوانی

من زمانم

به چهک و چه قو و خوُمپاره به ربوو

شه پۆلی فرۆکه جه نگیه کان

په ردهی گویمیا به پرووی جوانیدا درپئ

ئه وهی له جه نازه تیده گه م

له خوُشه ویستی نازانم

من

له بیرم کردوو ه گول چۆن ئه نووسریت

بو خوُشه ویستیان بو جه نازه!

۳ □

مرا بیخش اگر زبانم را نمی فهمی

من نوازش را

در تسلسل بمباران از یاد برده ام

مادرم می گفت:

«زن بهترین جنگجوهاست

شیر می دهد شیران جنگ را»

من زبانم

با چکاندن و چاقو

با خون و خمپاره باز شد

موج موشک های جنگ

درید پرده گوشم را به روی زیبایی

من آنقدر که از جنازه پرم

از دل سپردگی چیزی نمی فهمم

من

از یاد برده ام

گل را چطور باید نوشت

چه به نشان عشق

چه برای جنازه ای

۴ ■

ئه ی تو

که خالیته له من!

دلم له ئیواردهی ئه م شه قامه دا

به نه بووتته وه گیره

له ولاتیکا که باتوم و گولله

له نان هیچ

له گیانیش فراواتره

من

نه له و چهک به ده ستانه ئه ترسم

نه له و شه قامه ی بی تاکسی تیده په رپئ

سیبه ری دلم له گولله یه کدا کون ده بیته

من خورپه م

ته نیا له باوشی دووریتدا ئه رژیته

۴ □

ای تو، ای تهی از من

در غروب این خیابان، دلم

به نبودنت بند است

در خاکی که تکثر گلوله

در خانه ای که تکثر باتوم

تعداد بدن ها را گویی

به مسخره می گیرد

من

نه از تفنگ به دست ها می ترسم

نه از این خیابان طولانی

که بی تاکسی می گذرد

سایه قلبم در گلوله ای شکافته می شود

من

نبضم

تنها در آغوش دوری ات

فرو می ریزد

■ کهمال مەریوانی / کمال مریوانی

۱ ■

جیگا پیتان ده کهینه سه نگر
خو پیتان مور که بی قه له م
خه ونه کانتان وانه ی قوتابخانه
چه ند بو ئیرن له مردن دا
مردن بو ژیان
مردن بو خاک

۱ □

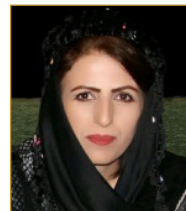
جای پاهایتان را سنگر می کنیم
خونتان را مرکب قلم ها
رویاهایتان را درس کتاب
چه شجاعانه می میرید
مردن برای زندگی
مردن برای خاک.

۲ ■

شاخ له بهر پیت دا راوه ستاوه!
دره خته کانر پزبان به ستوووه بو دیدار
ئه وه نده خو شه ویستی
باله نده له نیو ده ستا هیلانه چی ده که ن
چو ن گه یشتیه ئه و لوتکه
ئه ی شه هید
فیرم که وه ک تو بژیم

۲ □

به احترامت ایستاده است کوه
درختان برای دیدارت به صف شده اند
چنان دوستت دارند پرنده ها
که در دستان لانه میکنند
چگونه به قله رسیدی ای شهید
به من بیاموز
چون تو زیستن را

شه‌ویار گولابی نازهر / شویار گلابی آذر

چند هایکو

۱ ■

قژه‌کانی سپارده ده‌ستی با
مانگ سیبه‌ری چله‌داری شکاند
کۆلوانه له شان

۲ ■

ته‌ر ده‌خووسی له ژیر باران
بخزییه بن باله‌کان
- گه‌لاویژ -

۳ ■

له‌که‌لاوه‌کانی شه‌ر
مانگه‌شه‌و بانگ ده‌که‌م
خۆری له‌عنه‌تی

۴ ■

سه‌ری خستۆته سه‌ر مه‌مک -
ده‌سته‌کانی به‌ئاسمانه‌وه‌ رایه‌ل
هه‌تاو

۵ ■

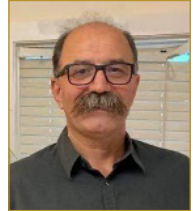
ناتوانی ئامیز به‌ئاسمان داگری
پیخه‌ف ده‌خاته سه‌ر
- گولۆه‌نی -

۶ ■

رووبه‌ریکی به‌رفراوانه
خه‌یالی تۆو
نه‌خشی ته‌ون

۷ ■

له‌که‌لاوه‌کانی شه‌ر
مانگه‌شه‌و بانگ ده‌که‌م
خۆری له‌عنه‌تی

■ سیامهک نه‌جه‌فی / سیامک نجفی

■ رادون

رادون

فیزیکدانینگ ک ده‌سه‌یلئ

وه هیئز ژیرخانه‌گان من و تو

تا بله‌مرک باله‌یلئ هه‌لمالؤ

بئ ئه‌وه ئاگامان بوو

سه‌ره‌ساو کل کرد:

"رادون چه‌ن کاناله‌یگ وه خه‌یو هاتگه"

ئه‌پا داشتن ئه‌و رادونه‌هه‌وه‌جه‌د وه هۆچ نیه

هه‌ نیازه چه‌وه‌یلت بنۆقئ و هه‌زره‌ته بکه‌ی

بۆشه‌ر کانال یه‌کئ وه‌ت:

یه گن ئونسر تازه له‌ ناو جه‌دوه‌ل مه‌نده‌لیف دانریه‌ی

له‌ کانالینگ تر سه‌رخه‌وه‌ره وه‌ ناوه‌گان وه‌ت:

جه‌دوه‌ل مه‌نده‌لیف دزین

به‌ش رادیولوژی بیمارستان ئیمام وسه‌ین کرماشان

قه‌پات بی.

کانال تر وه‌ت:

وه‌رپرس تازه وه‌ل برپگ له‌ مه‌عه‌نچه‌یل هازر بی

هازر که‌فتنه وه‌ رپئ وه‌ره‌و خوه‌رنشین بی

قه‌زیه‌ی فیساغورث له‌ ژیرخان هاوسامال په‌یا بی

یه جوور بیده‌نگی ده‌سوه‌سه‌ر بی

کانال ئاخری وه‌ت:

نه‌زه‌ریه‌ی ئه‌فلاتونی نه‌و له‌ دل تاریخ نوqm بی.

□ رادیو

فیزیکدانی

که‌ دستانش به‌ انرژئ زیر زمین من و تو آلوده‌ بود

پیامی از کشف یک رادیو چند کاناله داد

و ما برای داشتن آن کافیس،

با چشمان بسته‌ تصورش را بکنیم

گوینده‌اش گفت:

چند کیلو عنصر جدید در جدول مندلیف قرار می‌گیرد

و کانال بعدی، سر تیتیر مهمترین خبرها را داد:

جدول مندلیف را دزدیدند

بخش رادیولوژی بیمارستان امام حسین کرمانشاه

تعطیل شد.

کانال دیگری گفت:

رهبر جدید با گروهی از معدنچیان عازم غرب شد

قضیه‌ی فیثاغورث در زیر زمین همسایه‌ کشف شد

بی صدا ضبط شد.

کانال آخری گفت:

نظریه‌ی افلاطونی نو در دل تاریخ محو شد

تەوڤيىق ئىبراھىمى / توفيق ابراهيمى

۱ ■

رۆژانى هەن لەم وڵاتە
 ھەر کامەيان
 بەقەد تەمەن، تەمەنيانە
 رۆژام دین و مانگان دین و سالان دین و تیدەپەرن
 بەبەرەو
 بەلام ھەرگیز لەبیر ناچیتەو
 رۆسوورەكەى نەوەرە .

۲ ■

لیم ئەترسن
 نەختە نەختە بالاکەم و
 بيم بەبەرەو
 بيم بەسبەر بوشیر و
 بيم بەھیلانە بۆھەلو .

۳ ■

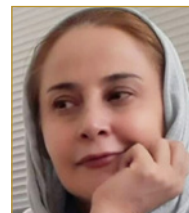
رەنگە رۆژى
 كەلۆھى كەلەپچە مەچەم
 خویناوى كامارى شەلاخ
 دەم نیتە نیو

زامەکانم

ھەتاو لەھىچ درزیکەو
 بۆم نەپوانى
 دلنيا بن
 بۆم نەھىچى نەگۆراو
 من،
 چرۆى اير خۆلەميشى جەستەى سووتاوى وڵاتم .

۴ ■

بۆردیزریک بەگرمەگرم و ھارەھار
 سینگى کيوئىكى ئەکران
 کيو پرسى:
 ئەمە جادەيە بۆھەورامان؟
 ديزل وتى:
 بەداخەو
 دزەرپيە، بۆ دوزمن و داگيرکەران .

■ ناهید عرجوونی / ناهید عرجوونی - ترجمه به کوردی: عطا نهایی

۱ □

روبرویم بنشین
می خواهم برایت شعر بخوانم
به همین سادگی که جای می خوریم
و حرف می زنیم
حالا زمین بچرخد یا بایستد
برف ببارد یا تیغ
من تنها از روی شانه های تو نگاه می کنم
و پیشانی ام رام می شود
با عاشقانه هایی که جنگ را
خاموش می کند
که دلهره را
تاریکی را
و می درخشند چشم هایت
که دوستشان دارم
نگاه کن
کمی از برف مانده است روی قله ها
کمی از برف روی موهایت
روی سال هایی که از شانه های تو دور بوده ام
روزنامه بخوان

۱ ■

نگاهت می کنم
حرف بزن
نگاهت می کنم
پنجره را باز کن
بگذار باد موهایت را به بازی بگیرد
باران گونه های مرا
نگاهت می کنم
وقتی که صندلی ات خالی ست
و باد پرده را تکان می دهد .

به رامبه رم دابنیشه
دهمه وی شیّعرت بو بخوینمه وه
هه روا ساده که چایی ده خوینه وه و
پیّکه وه قسه ده که ین .
ئیستا زوی بسوورپّته وه ین راوه ستی
به فر باریت ین تیغ
من هه ر به ژوور شانه کانی تووه ده پروانم و
ته ویلم دهسته موی ئه و شیّعره عاشقانانه ده ین
که شه ر ده کوورپّینه وه و

دلّه خورپه و
تاریکی و
چاوه کانت ده دره وشینه وه
که خوشم ده وین
بروانه
نه ختییک به فر به لووتکه کانه وه ماوه
نه ختییک به فر به قزته وه
به سه رئه و سالانه وه که له شانه کانی تو
دووور بووم
رؤژنامه بخوینه ره وه
سه یرت ده که م
قسه بکه
سه یرت ده که م
په نجه ره که بکه ره وه
بیله با "با" یاری به قزت بکات و
باران به گونا کانی من.
سه یرت ده که م
ئه و کاته که کورسیه که ت چۆله و
با
په رده که ده شه کینیتته وه

۲ □

می روم کمی دوستت دارم بگیرم
دو فنجان سیاه و سفید
مواد لازم برای کیک
کمی چای خشک
برای خودم یک شال سبز بگیرم
یک جفت گیره مو
کمی قرص خواب
می روم آلزایمر بگیرم
فراموش کنم که رفته ای
که برنمی گردی ...
توی چهارراه بایستم
فراموش کنم راه خانه را

پلیس بیاید
مردم جمع شوند دور و برم
کاغذی را توی جیبم پیدا کنند
که شعر نیست!
کلمات خودم نیستند
به راه بیافتم
راننده ای بگوید دور است گم می شوید
نشنوم ...
کسی بگوید حالش خوب نیست
نشنوم ...
راه بیافتم به سمتی که آمده بودم
گوش ندهم به صدا های مردم که درهم است
به قدم های خودم که آشفته
یادم بیاید
آمده بودم دلم برایت تنگ شده است بگیرم
و دسته ای نرگس .

۲ ■

ئه رۆم که مییک «خوشم ئه وئی» بکرم
دوو فنجانی رهش و سپی
که رسته ی پیویست بو کیک
له وئیچیک چایی وشک
شالینکی سه وزیش بو خۆم
جووتیک گیره ی قز و
نه ختییک حه بی خه ویش
ئه رۆم ئالزایمیر بکرم
تا له بیر خۆمی به مه وه که تو رۆشتوو
که ئیتر ناگه رپیته وه ...
له چواررپیانییک راهه ستم
رپی ماله وه له بیر بکه م
پولیس بییت
خه لک له ده ورم کۆبینه وه
ئه و کوته کاغه زه له گرفانمدا بدۆزنه وه
که شیعر نیه

که وشه کانی خۆم نین.
 سه ر پئی بکه وم
 شوڤیر پیک بلی دووره، ون ده بیت
 گویم لی نه بیت
 که سیک بلی نه خو شه، حالی باش نیه
 گویم لی نه بیت
 گویم له زه نازه نای تیکه ل و پیکه لی خه لک نه بیت
 له ته پوکوتی ئالۆزی هه نگاوه کانی خۆم.
 بیرم بیته وه که هاتبووم "تاسه ت ده که م" بکرم و
 چه پکیک نیرگز

عزیز ناصری / عزیز ناصری

■ ئاواپی جیهانی

به ریگه و بان و
قه تار و فرۆکه
دنیا بچووک نه بوویه وه!
موبایل و
ئه نته رنیت
دنیای ویک نه هینایه وه!

تۆ
دنیات کرده دیهاتیک
به ساتیک
سه مای بهر په نجه ره.

□ دهکده جهانی

راه ها
قطار و هواپیما
دنیا را کوچک نکرد
موبایل و
اینترنت

دنیا را به هم نیاورد

تو
از دنیا دهکده ای ساختی
با یک لحظه
رقصیدنت کنار پنجره.

■ پیوستی

زیاتر له وهی
پیوستیم به نیوه بهک بی
ته واوم کا،
پیوستیم به تۆ بوو.
به تۆ
که ته واوی و
ئیزن دهدهی
من
ناته واو بمینمه وه.

□ نیاز

بیشتر از این که
نیازمند نصفه ای باشم
که کاملم کند،
نیازمند تو بودم.
تو
که کاملی
و اجازه می دهی
من
ناتمام بمانم.

■ که له که

ده لیم
ئه وه نده بگه ریمه دواوه
هه تا
یه ک بستم ده مینئی
بیمه وه به قور!
با تو
هه ر له که له که ی مندا بیت.

شانازیت پیوه ده که م
به جامانه و تفه ننگه وه
شانازیت پیوه ده که م و
ده ترسم!

که له که ی من
به رده وام
خه نجه ری هاور پئیانی رواله تی تیدایه.

□ پهلو

می خواهم
خیلی به عقب برگردم

تا

یک وجبی گِل
تا تو همچنان
در پهلو ی من آرام گرفته باشی.

به تو افتخار می کنم
با اسلحه و آق بانو
به تو افتخار می کنم
و می ترسم!

در پهلوهای من
پیوسته
خنجر دوستان ظاهری نشسته است.

■ راوچیانی چاخی به ردین

به لکوو رۆزیک
نه تبینم و بوم ده رکه وی
هه ستی راوچیانی چاخه به ردینه کان
ئه و کاته ی برسیتی
- نه ک برست -
حه جمینیان لی ده بری...

نه ت بینم و پراکه م به شویتندا
تویش په تی تر
له قه له مباری چاونه زیری من
هیچت نه بی
بو داپوشین!

□ شکارچیان عصر نوسنگی

ای کاش روزی نبینمت
تا درک کنم
احساس شکارچیان عصر نوسنگی را

آن گاه که گرسنگی
- نه توان بازوشان -
بی قرارشان کرده باشد.

تو را نبینم و دنبالت کنم
و تو برهنه تراز
پرش های چشم چران من
چیزی نداشته باشی
برای پوشیدن!

■ مهودا

نهک ماچ
ته نانهت تاریکیش
سیبهری ئیمه ی ویک نه هینایه وه!
که تو
لیوه کانت سوور بوون و
من
دهسته کانم.

□ فاصله

نه تنها بوسه
حتا تاریکی
سایه هامان را به هم نچسباند!
چرا که تو
لب هایت سرخ بود و
من
دستهایم.

■ گه‌ریده

ون ده‌بم
له ناو خوْشه ویسته‌کانی توْدا
چه‌شنی گه‌ریده‌یه‌ک

له شاریکی به‌په‌له‌دا.
به‌م جیاوازییه‌وه که شار
گه‌ریده‌ی له ئامیز گرتووه.

□ توریست

گم می شوم
میان دوست داران تو
مثل یک توریست
در شهری باشتاب.
با این تفاوت که شهر
توریست را بغل گرفته است.

■ دووکه‌ل

نه رووداویکی لاتهری
نه هه‌وری چه‌نه‌دریژ
ده‌واری بینموودیان نه‌دیت...

ئه‌ی دووکه‌لی مانوو!
زیاتر له نایه‌تی ئاسمانی و
دیژه‌کانی مانیفیست،
هیوام به توّیه.

□ دود

نه اتقاقی ناخوانده
نه ابری پرچانه
کلبه‌ی ریخت را ندیدند...

ای دود خسته!
بیشتر از آیات آسمانی و
سطرهای مانیفست
امیدم به توست.

ژیانی سهر دره ختم پئی خوش نییه
به تایبته که تۆ له خواره وه بی.

دابِران له تۆ
گه لئیک دژوارتره
له جئ هیشتنی دارستان
ته نانه ت ئه گهر مه میمونیش بم.

□ زندگی بالای درخت

اگر هنوز
آنقدر میمون مانده ام
که تفاوتم تنها
پایین آمدنم از درخت است،
تو باز هم
رهایم نکن.

زندگی بالای درخت را دوست ندارم
مخصوصاً که تو آن پایین باشی.

جدایی از تو
بسی دشوارتر از
ترک جنگل است
حتا اگر میمون هم باشم.

■ ئه گهر

بوئی هه یه له مه زۆرتر بین.

چاوه رپیین
ژئیک برو هه لته کئینیت و
بلئ: نا
ژئیک روومه تی دارنئ
ژئیک به روکی دادرئ
ژئیک...

■ شوین

میژه که
ده کرى نزیك تر بئ؛
مؤبله که
له پال دیواره که ی تر؛
کۆمپیوتنه ر
له ژووړئیکى تر و
هه رچى شته له هه ر شوینئیک...

دلئ من به لام
له هه ر شوینئیک تۆ هه ی.

□ جا

می شود میز
نردیک تر باشد؛
مبل
کنار آن یکی دیوار؛
کامپیوتر
در اتاقی دیگر
و هر چیز دیگری در هر جا...

دل من اما
هر جا که تو هستی.

■ ژیان له سهر دره خت

ئه گهر هیشتا
به راده یه ک مه میمون مابم
که جیاوازیم
به س هاتنه خواره وه م بئ
له سهر دره خت،
دیسانه وه ده سبه ردارم مه به.

ئیمه

ئه‌گه‌ری زۆربوونمان له سه‌رئیه.

□ احتمال

امکان دارد بیشتر از این باشیم

منتظریم

زنی ابرو بالا بیندازد و

بگوید: نه

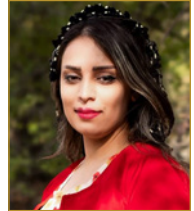
زنی گونه اش را بخراشد

زنی یقه اش را چاک بزند

زنی...

ما

احتمال کثرتمان بسیار است

■ مه‌هوه‌ش دروِستکار / مهوش دروستکار

■ ۱

من په‌ر چه بالاو وِیم نیه‌نا
 من دلئ وِیمه‌نه چه می‌ایناوه
 وِیره‌گانیه وینه‌م
 که تاریکی

یاخی‌ته‌ر چه کناچه‌بیمه‌ن و

خیابانه‌کئی په‌ر چه پانتۆم‌یمیه بی‌ایانه‌ینئ

شمه!

که متتا که ردینا به قه‌فه‌سو وِیم

به موسافره‌کاو ئی شاریه واجدئ

سلامم بی‌اونا لاو وِیم

نه‌گیلدئ شوْیمه‌ره چیگه

من ته‌نانه‌ت دلئ ئی‌علامیه و مه‌رگیچمه‌نه گمه بیینا

من په‌ر چه بالاو وِیم نیه‌نا

چرییه چۆلی کۆلانیه‌نه دلئ وِیمه‌نه ورناینا

گۆرستانیه دلیمه‌نه ویندئ

ئیزافه‌شا ئاورده‌ن هه‌ناسه...مه‌رده‌کیش

نامووستا دلئ کام سه‌رپۆشیمه‌نه لکه بده‌و و نه‌خنیکیۆ؟

کام شه‌ریعه‌ته‌نه سه‌روه‌شی ژهن بیه‌یم بده‌وو

تا دلئ وِیمه‌نه بژیوو...دلئ وِیمه‌نه مروو

بنویسه ورنایه قه‌رزاره‌نه به ئی‌حه‌سارا

ئى دیواره

یاگئ پالۆه‌دایش نیه‌نه

ئى هه‌ناسه

یاگئ زیننه بیه‌یش نیه‌نه...

■ ۱

هم قد خودم نیستم من

در قامت خود خم شده‌ام

حوالی غروب ببین مرا

که تاریکی یاغی‌تر از باکرگی‌ام است

و خیابانها

سرشار از پانتومیمی مردانه‌اند

شمایی

که من را قفس خود کرده‌اید

به مسافران این شهر بگویید

سلامم را به خودم برسانند

دنبالم نگریدید دیگر اینجا

من حتی

در اعلامیه‌ی مرگ خود هم پیدا نمی‌شوم

خه مین تهر جه تاقه داریه
وه ختیه دمایین په له وهر مازوش جیا....

بنویسه گیروده یی
یووه مین وشئ ژیوایش بی و
دلئ له مینه مژن به غه دریوه که ری

مه رگ میراتوو کؤلانه کیشا بی
دوکترا!

نه ئی بیابانئ گولشا چه نه سه وز بووه
و نه من به شه ریبه تهر...

۱ □

من هم نباشم
دختری دیگر دود سیگارت را غرق در شعر می کند
تو نباشی اما
پاییز نام دیگری از بدن من است!
من «مریوان» را در چشمهای مردی گم کرده ام و
«زربیار» را در چشم هایم پنهان کرده ام

بنویس دکتر!
نسخه ای از صدا و لبخندش
هر روز هر دقیقه!

بنویس
این دختر تاب دخترانگیش را نیاورد و
درون مردی نفس می کشد

بنویس
مرز همان مرز است
چه نان را از ما بگیرد چه آغوش یکدیگر را

موسیقی غمناکی هستم

هم قد خودم نیستم من
در نجوای خلوت کوچه ای
درون خود فرو ریخته ام
در من گورستانی می بینید
که مردگانش نفس ها اضافه آورده اند
ناموستان را
در کدام روسری ام گره بزنم و خفه نشود؟
لای صفحات کدامین شریعت به خود تسلیت بگویم
تا در خودم زندگی کنم
تا در خودم بمیرم...

۲ ■

منیچ نه بوو
هر کنناچیه تهر
دوو که لوو جگه ره که یت نو قومو شیعرا که رو
تو نه بی به لام
پاییز نامیه تهر جه لاشه و منه ن
من مه ریوانم چه ماو پیایه نه گم که رده ن
و
زر بیاره م چه مامه نه شاراینه وه

بنویسه دوکترا!
نوسخیه جه ده نگیش و
خوش هه ر پویه گرد ده یه قیه
بنویسه ئی کنناچئ
وه رگه و ویش نه گیرتش و
دلئ پیایه نه هه ناسه کیشو

بنویسه مه رز هه ر مه رزه ن
چه نانما چه نه گیرو و چه باوشه و یوتیرینی

مووسیقیه نا خه مین
خه لوه توو گورستانه کانه

در خلوت گورستان ها
غمگین تر از تنها درختی که آخرین پرنده ترکش می‌کند

بنویس
گرفتاری اولین کلمه زندگی‌اش بود و جنینش ویار غدر را
می‌کرد
مرگ میراثِ کوچه‌اش بود
دکتر!
نه گلی از این بیابان‌ها سبز می‌شود و نه از من آدمی
دیگر!

عہلی نولفہ تی / علی الفتی - ترجمہ بہ فارسی: سمیہ فلاحی

■ سرہیل بی‌زرانی

ولّات م

رہ و کردن بہ رده‌وام بقو

نہ سرہوین لہ سای سانہ یلیگ

لہ شوون خوه یان

سہ نگین نہ وّن

سہ ریل بی‌زرانی

گیرستن لہ سہر دترنجگ

وہ تام ئاو

لہ سہ نگاوهیل کز

وہ تن نہ یرید

کارہ سات وا بردن لہ ش کاسہ شکن

لہ وہ یشت وہ ہار

تام سہ رکوہ گان دان

ماچہ یلیگ لہ ہه وّل گیان لہ یرک نہ کردیم

ئہ مانگہ! سنوور چہ وہ گاند

ہہی ئافرہت سہرشہ وہیل کوہ گان

قہ بہ خہی سالہ یل دؤر بقون
لہ وەرما ی ک کہ لہ مردیہ گان یرکہ و گرن

□ سرہای بی‌زانو

سرزمین من

کوچ مدام بود و

نیاسودن در سایہی سنگہایی

کہ در جای خود

حرمت نہ داشتند

سرہای بی‌زانو

نشستہ گریستن

با طعم آب

در سنگابہای غمگین

گفتن نہ دارد

مصیبت بر باد رفتنِ تنِ شقایق

در شدت بہار

طعم بلندای کوہستان میدادند

بوسہ ہایی

□ تنها عشق است که ارزش تکرار شدن دارد

اسب‌ها در آخر دنیا می‌چرند
در چراگاه بکر عقل آدم
که شب
جنبش جانور و گیاه را میپروراند

تنها عشق است که ارزش تکرار دارد

از چراگاه سبزتر، از بلندی سربلندتر

زن
یک چهره‌اش آدم بودن بود
طبیعت بیجانی پر از گیسوی گیاهی با طعم زن
در قامت‌های بلند
در فرصت کام و کبوتر
آسمان
تنها یکی از شروطش
پرواز بی‌پرنده بود

برف نر و ماده است
دوراهی مرگ و زندگی میان آب و آتش

نشخوارم کنید
ای اسبهایی که در شب هم سایهدارید!

از غم شما
دنیا برایم به آخر رسیده

که از ترس جانمان از هم نکرديم

اما مرز چشم‌هایت
ای زن غروب‌های کوهستان!
از سالهای دور قدغن بود
در صخره‌هایی که گوزنهای مرده به هم میرسند

■ ته‌نیا ته‌فینه ک‌ته‌رزشت دچاره بۆن دیرئ

ته‌سپه‌گان له ئاخ‌ر دنیا له‌وه‌رن
له‌ ته‌نه‌خورد عه‌قل ئایه‌م،
ک‌ شه‌و ئیمات جمشته‌یل گیا و گیانه‌وه‌ر که‌ید

ته‌نیا ته‌فینه ک‌ته‌رزشت دچاره بۆن دیرئ

له‌ له‌وه‌ر سه‌ونزتر، له‌ به‌رز شانقزی تر

ئافه‌رت

یه‌ی روومانی ئایه‌م بۆن بۆ
سرووشت بڭ‌گیان پر له‌ پرچ گیس گیای وه‌ تام ئافه‌رت
له‌ بالایل به‌رز له‌ ده‌رسات کام و که‌مووته‌ر

ئاسمان

ته‌نیا یه‌کئ له‌ مه‌رجه‌یلن باله‌ و گردن بۆ بڭ‌باله‌ وگر

وه‌فر نیروماس دریان مه‌رگ و ژیان له‌ ناوه‌هین ئاو و ئاگر

قاوشم بکه‌ن هه‌ی ته‌سپه‌گانئ گ له‌ شه‌ویش سارکانی
دیرین

ئاخ‌ر دنیا مه‌ ته‌پادان

■ مه‌لوان هه‌له‌ته‌یل وشک

۱

ت له بان وژنی مه‌لیه‌وانیگ نیشتید و
کلگه‌یلئ خورانید
ئیمه له ئه و لاوا ده‌لیاگان چه‌پاو کردیمن

۲

ئیکه‌ش م ک توهم گیایگ له گیرفان په‌نابه‌ریگ بۆم
وه ده‌س سه‌رباز جوانیگ ک مه‌نه‌ی په‌سپورت کرد
وه‌شیامه ئی و لات بی ماف گژ و گیوا

۳

یا قورئانه‌گه‌ی مأل باپیرم
یا پرچ به‌ره‌زای که‌مه‌ر
یا کاسه‌شکن، یا دخا، یا په‌یکول
وه‌رجه‌یه‌گ ئاو ئاوسم بکه‌یگ
دجاره‌بره‌سنه‌مه‌هه‌له‌ته‌یل گه‌رمیان

۴

م گیا بۆنم راسه
راس جوور بریار په‌نابه‌ر
جوور نیشتن ئافره‌ت له بان وژنی مه‌لیه‌وان

۵

خودایا تیه‌ویگ بزمار بوار
تاله‌ش ئه‌پای هوچ لوه‌تییگ نه‌مینیه‌ید

□ ملوان بیابان‌های خشک

۱

تو روی زانوی ملوانی نشسته بودی و
انگشته‌ایش را میخاراندی
ما از آن پس دریاها را غارت کردیم

۲

سپس من که بذر گیاهی در جیب پناهنده‌های بودم
به دست سرباز جوانی که دنبال پاسپورتها میگشت
پاشیده شدم
در سرزمینی که حقوق گل و گیاه نادیده گرفته میشد

۳

ای قرآن خانه‌ پدربزرگ
ای پرسیاوشان روییده بر صخره
ای شقایق، ای علف سمی، ای خار مغیلان
پیش از آنکه آب آبستمن کند
مرا دوباره به دشت گرمیان برسان

۴

گیاه بودن من حقیقی ست
حقیقی، چون تصمیم پناهنده
چون نشستن زن بر زانوی ملوان

۵

خدایا اندکی میخ بیاران
تا تن هیچ برهنه‌ای سالم نماند

□ بیمارستان ازرا پاوند

من گریختنی از دست آزادیم
 پابرهنه‌ام
 روی خار مغیلانم
 من رنگهای عجیب نقاشی نشده‌ام
 زندگی
 لباس پشت و رویی ست بر تنم
 مردم دیوانه شده‌اند و به من می‌خندند
 راه جدا می‌خندد
 رنگ جدا...

از آدمها دوری میکنم
 رفیقِ حالم خراب است!
 سگی قرصهایم را خورده و
 عوعو میکند
 من نیز با چخ چخ
 در آمفی تئاتر قلعه‌ی سنگباران
 اپرای سگهای اشکانی را اجرا میکنم

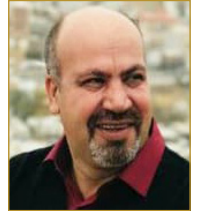
چشمان پرندگان افتادهاند
 آنها را سر جایشان میگذارم
 دوباره میافتند
 نگریستن
 دستم را گاز گرفته
 فریادها
 بر درگاه خدا اعتصاب کرده‌اند

■ نه خوه‌شخانه‌ی ازرا پاوند

م ده‌چینینگ له دهس ئازادیم
 پای په‌تیم
 له بان په‌یکوله‌یلم
 م په‌نگه‌یل نه‌په‌ژیایم
 ژیان شه‌وهر پشتیگه له وه‌رم
 مه‌ردم شیت بونه‌و وه‌ پیم خه‌نن
 پئی وه‌جیا خه‌نید
 په‌نگ وه‌جیا...

له ئایه‌م یاس گرم
 هاوپی حالم فه‌ره‌گه‌نه!
 سه‌گی هه‌په‌گانم خواردییه‌و هه‌په‌هه‌پییه
 منیش وه‌ چخای چخ
 له ئامفی تئاتر قه‌لای سه‌نگ واران
 ئوپرای سه‌گه‌گان ئه‌شکانی خوه‌نم

چه و باله‌وگره‌گان که‌فتنه
 نه‌مه‌ی سه‌ر شوون خوه‌یان، دواره‌که‌فن
 نوورستن قه‌پ گردییه له ده‌سم
 هاواره‌یل
 له ده‌ر مال خودا مان‌گردنه

عه‌لیزه‌زا قاسمی‌فه‌ر (زانا) / علیرضا قاسمی‌فر (زانا)

۱ ■

یه چهن ساله له ناو فکر و خه یالم
نه شه و دیرم نه رۆژ دیرم له مالم
دلّمخوازی وه‌کو جارن دوواره
وه‌فر بواری م بانمالتان بمالم

۲ ■

دۆه‌تی دانیش‌ت، دۆه‌تی رای خو‌هی خه‌فه‌ت خو‌هی
دۆه‌تی گیرست وه‌راوهر عه‌کسه‌گه‌ی خو‌هی
ده‌نگی به‌رزو نه‌کرد و مرد، له شۆنی
ژنی ئه‌لسیا، ژنی گیرست، ژنی روه‌ی

۳ ■

دنۆسم ئیمه دووانه، ماسی و چه‌م
دانه‌ی، «و» که‌فتیه به‌ینمان، م، چه‌بکه‌م؟
وه‌لی بکه، پاکیه‌وه که‌م گشتی ئه‌سله‌ن
نوقته دانم له سه‌ر خه‌ته‌و شروع که‌م

۴ ■

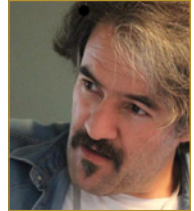
خیاوان و ژن و پی‌یاگ و پی‌یاسه
ئۆشن دونیا وه‌ بی جه‌نگ فریه‌ خاسه
چه‌نی ده‌ردی گرانه‌ نبشتمانم
کو‌بانی، ژن، کلّاشینکۆف، قه‌ناسه

۵ ■

تا ئیواره‌ ته‌نانه‌ت هات و چوو کرد
په‌نا وه‌ دار و دیوار و کوچک برد
به‌یانی یه‌ی جه‌نازه، ده‌فتری شعر
رۆژنامه، تیتیر ئه‌وه‌ل، شاعری مرد

۶ ■

وتن دونیا وه‌ شعره‌و فریه‌ خاسه
وتن ته‌نیا شه‌راوو نان بناسه
تۆ تمشا بکه له شۆن عومری چه‌ دیرم
کتاوی شعر و گیرفانی هه‌ناسه

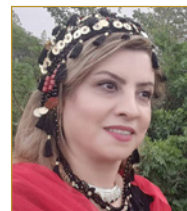

مه‌جید ره‌ه‌رد / مه‌جید ره‌ورد

■ هه‌لبه‌ست

Libendêman;
 Çareseriya xemên bêtebûnê ye
 Xemên dubare û dubare
 Libendêman;
 Aloziya min bi xwe ra ye
 Aştengiya navbera min û katjimêrê
 Libendêman;
 Tevleheviya hatûçûna bajêr e
 Bê doz
 Bê fikirîn
 Bitenê gerra bi serêşyanê ye
 Libendêman;
 Ez im
 Libendêman;
 Tu yî
 Ez û tu bê hev
 Ê hertim bihev ra.

ل به‌ندی مان؛
 چاره‌سه‌ریا خه‌مێن بێ ته‌بوونی یه
 خه‌مێن دوباره و دوباره
 ل به‌ندی مان؛
 ئالۆزیا من ب خوه‌ رایه
 ئاسته‌نگیا ناڤه‌را من و کاتژمێری
 ل به‌ندی مان؛
 ته‌ڤله‌هه‌ڤیا هاتووچوونا باژیره
 بێ دۆز
 بێ فکرین
 ب ته‌نی گه‌را ب سه‌ر ئیشیانێ یه
 ل به‌ندی مان؛
 ئەزم
 ل به‌ندی مان؛
 تویی
 ئەز و تو بێ هه‌ڤ
 و هه‌رتم ب هه‌ڤ را.

سوهه یلا میه می / سهیلا میه می

■ به خته وه ریه کانی

ئه و به ری په نجیره

ئه ی به خته وه ریه کانی ئه و به ری په نجیره
 که هر رپوژ به فیگوریکه وه چاوم لئ داده گری
 ئیوه دروئیک بوون و
 ئه م تاریکییه
 رووتترین تالیی
 ئیوه تارماییه ک
 له وه سوه سه ی
 داکه وتن

ئه ژنه وه ن؟

بیده نگی خوداکان
 که پمانی کردوه

ئه ی داهاتووی دوئیی

که ئه مرؤ

هاتوویت و هیچت له جانتادایه!

ناوی خوت ناوه ئایه نده و

ئاواتیکمانت پینه گه یاند

بمبه ره وه

بو دوئیی و پییری و دوورتر

ئه و شوئینه ی که

کچی ناو خه ونه کانم

له وه رزی چاوه روانیدا

به چاوی ته ره وه

خه واند

□ خوشبختی های بیرون پنجره

ای خوشبختیهای بیرون پنجره

که هر روز

با پرستیژی مرا مینگری

شماها دروغ بودید

این تاریکی، راستترین تلخی!

شما شبحی از وسوسه ی افتادن

میشنوید؟

سکوت خدایان را

شنواییمان را کر کرد

خُوزگه ئه م با
 که به کراسه کم فیره
 ده بیردم
 به ره و به نده ره کانی بی باوان
 به ره و کاول بوونی سنور
 که له باخه کانی ره زدا
 چاوه کانی ته نیایی قورس ده کا!
 به ره و ئه و ماسیگرانه ی تا به ره به یان
 سترانی جلی پووله کرپیژ
 ده هونینه وه ...

□ نابینا شدن چشم انتظاری

خسته ام چون جاده ای
 بازگشت یا ادامه دادنش
 دایره یست
 از هر طرف پریدنت
 انعکاسی است از
 سرگردانی
 همچون پایین کشیدن طاقت
 از بی طاقتی
 یا نابینا شدن چشم انتظاری
 شبی نیست مرا نصیب
 در چشمک زدن ستاره ها
 مشتی آفتاب در
 سایه سار رویاهایم نمی خزد
 در پناه کلمات
 لبخندی از غروبم را
 شب شعری غمگین میکند
 در وطنی که پارس میکند
 برهوت روبرویم
 کاش این باد
 که آشنای پیراهنم است

ای آینده دیروز
 که امروز
 رسیده ای با خورجینی از هیچ
 خودت را آینده صدا میزنی
 آرزویی از ما را به انجام نرساندی
 باز گردان مرا
 به دیروز و پریروز و دورتر
 آنجایی که
 دختر رویاهایم
 در فصل انتظار
 با چشمهای خیس بخواب رفت

■ کویر داهاتی چاوه پروانی

شه که تم، وه کوو جاده یه ک
 گه رانه وه یا رپویشتنی
 باز نه یه که!
 بازیش بده ی
 به هر باریکا
 ده گه رپته وه سوورانه وه ی سه رگه ردانی!
 وه کوو داکه نراوی، تا قهت
 له بیتاقه تی
 یا کویر داهاتی چاوه پروانی
 شه ویکم نیه، بو چاوداگرتنی ئه ستیره کان
 مستیک هه تاو ناخزیته
 نسر می خه ونه کانم
 ده سته و داوینی وشه کان
 زهرده خه نه ی زهرده په پرم
 ده کاته ئیواره شیعریکی خه مۆک
 له ولاتیک که به پوومدا ئه وه پری
 به په هووت!

مرا با خود ببرد
بسوی بندرهای بیگانه
بسوی محو شدن مرز
که در باغ‌های انگور
چشمهای تنهایی را سنگین میکند
بسوی ماهیگیرهایی
که تا سپیده دمان
آوازی از جامه‌های پولکی میسرینند

■ دهمم پر ده‌بی له وشه

هه‌موو جانتا‌کانی جیهان
فیر به زمانی دایکی من
سه‌فر
فیر بوون
له بن نیشتمانیدا
هه‌موو شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌کانی
رینگا ئاسنینه‌کان
دول به دول
چیا به چیا
بو دل‌وئیک ئاسووده‌بی
تا به چاوه‌روانی ویستگه‌کاندا دایبه‌زینن
پر ده‌که‌م له بن سنووری

ژئیک ۲۷۲۲ ساله
ئاوه‌دان
به گورستانی ئاواته‌کانییه‌وه
ئاوایه له مندا
چراکانی ولاتی دووره‌ده‌ست
ئاوایه جه‌نابی جیهانی بن چاو و گوئ
ده‌بی من به شیک بم
له زیندوو بوونه‌وه‌ی برین
ده‌بی هه‌لده‌مه‌وه تا که‌ی
ره‌وایه‌تی رینن و هه‌لوه‌رینن
تاله‌کانی سه‌رم
سه‌رم

سه‌رم ده‌نگدانه‌وه‌ی شاشه‌کانی شه‌پر
سوپای عه‌ماره‌تی ده‌ستدریژی
ده‌رژینه باخچه‌ی ساوایانی سبه‌نینیم و
گوله‌کان ماره‌ی زه‌مه‌ریر ده‌که‌ن
شه‌که‌تییه‌کانم پال داوه‌ته
دیواری بی‌بنه‌مادا
شه‌که‌تییه‌کانم ده‌نی‌رم
بوئجه
بو شاخ
شه‌که‌تییه‌کانم دیپورت ده‌کرینه‌وه
بو کاولییه‌کانی خووم
من شیت نیم
که ده‌شت بگرمه به‌ری بالام
من شیت نیم تاسه‌ی مردن
تا به‌رده‌م چه‌که‌کانتان بمبا
ئاو له قورگیشمدا بچوړی
سیاسییه
گول له چاومدا برویت
بالی په‌پووله‌کانی ئه‌م ناوه‌ه‌لده‌پاچن
ده‌مم پر ده‌بی له وشه
ناویرم تفی بکه‌م به‌پووتدا
که دیر دیر
عه‌بای سیاسی ده‌که‌یه به‌ر شیعر
ئه‌م شاعیره پال ده‌خه‌یه
بیده‌ره‌تانی و هه‌رچی دوورییه
له ژورئیکی ته‌نیادا
خویندت و خویندت
به گوئ وشه‌کاندا
تا به فایرووسی وه‌په‌زی
ئه‌م شیعره ده‌می بکاته‌وه
به پووتدا
نه په‌نجیره
نه ئا چواره‌کان
نه شاشه‌ی لاپتوپه‌که‌م
به‌شی ته‌نیاییم
که‌من

کامیل نه جاری / کامیل نه جاری، ترجمه بیت «سه‌یده‌وان» به روایت «حه‌مدی ئاغای»

■ سه‌یده‌وان

ئە وروڤکه سەرم دیشی
 دلێ عەبدولعەزیزە کۆرە داسنی لە من دەکا بیئە بیئێ.
 بە لآن ئە من ئە وشۆم خە و نیک دیو
 لە من وایە ئاخیری بە هارییە
 دەگە پام لە کیلەگی دە کوپستانان
 قەت وە گیرم نە دەگە وت قولیک گیا بە شی باقە بیئێ.
 تۆخولاکە ی ئە و کە سانه ی ئەگە خودا شوناسن
 وەرن تە عبیری ئە و خە ونە م بۆ لیدە نە وە
 دە ترسم خودا وەندی میری مەزن، یادشایی کەرە مئ
 ئەگەر موسیبه تیکی گەرە م بە سەر بیئێ.
 ئە من دە مکوت مەسلە حەت وایە باب بە روژیکێ
 سئ بوکان لە بۆ کورانی بیئێ
 نە مزانی تە قدیری خودای تە گبیری عەبدی بە تال دەکات و
 هیلانە ی لە عەبدولعەزیزی مألویران دە شیوینێ.
 روڤلە دە بەر قافلە و بازگانوو مرم
 ئەگە بە روڤو دە کردن بۆ ولاتی گەر مینێ
 ئە وە پارچە ی ئە تلەس و کیمخوای لە بۆ جلی دە سگیرانی
 خۆی دینێ
 چ پکە م کەس دە ربه‌ند نییە

ئەگە داخولاً مەر و مال و میگەل و چادر و چیغی
 عەبدولعەزیزە کۆرە داسنی
 لە کوپستانان بە بی ساحبیی دە مینێ!
 .....
 ئە من ئەگە دە ستم دە داوہ تە نگی
 رووم دە کردە چیا یی مە غلوبی داسنیان
 زە بێنیکە خۆم دە دا بازی دە کیویان
 بانگیان دە کردم
 دە یانکوت عەبدولعەزیز وەرە بگەر روو
 کورێ نیونجیت پەردوو گیر بو لە پال بوکئ نایە تە دەری
 دە مکوت تۆخولاکە ی خزمینە دە نگی مە کە ن
 با دەستی داوہ تی بە رنە بی و دلێ کیژ و کورانم لی دە مینێ
 ***
 ئە وروڤکه بە هاریکم گە یوہ تی روڤلە
 چ بە هارە سەرم دیشی
 دلێ عەبدولعەزیزە کۆرە داسنی چە ندی لە ئیشە و
 چە ندی لە ژانە
 وە ی خودایە چە ندی لە من هالۆزە
 ئە من زە نیم دە داوہ تیلەگی دە کوپستانان
 سور دە بونە وە سورە گوڤ و هەلال و بە یبون، دە پشکوتن
 گوڤلە نە وروڤزە
 ئەگە دە ستم دە داوہ تە نگی و

رووم ده کرده چیا بی مه غلویی داسنیان
 زه بیئیکه خوم ده داوه بازی ده کیویان
 کاکوئی مه لکه وانی له پله ی به ردی با رایده ژینی
 له من وایه ردینی نیریه به له بوزه
 وهی چاوی جاسوسی کوی بی و دهستی چه خماخیت
 شکی
 ته فه له تفه نگی ده هات و کور له وی ده خوینی دا ده گه وزا.

***

ئه ورۆکه به هاریکم گه یوه تی رۆله
 چ به هاره سه رم دیش
 دلی عه بدولعه زیزه کوره ی داسنی چه ندی له ئیشه و چه ندی
 له ژانه
 وهی خودایه چه ندی له غروره
 ئه من زه نیم ده دا وه تیله گی ده کوستانان
 سور ده بون سوره گول و هه لاله و به بیوون
 ده پشکوتن شه شپه ر و شلییره
 ئه گه من ده ستم ده داوه تفه نگی
 روم ده کرده چیا بی مه غلویی داسنیان
 زه بیئیکه خوم ده داوه بازی ده کیویان
 لفکه ی سه یده وانی له پله ی به ردی با رایده ژینی
 له من وایه ردینی نیری به له کوره
 وهی چاوی جاسوسی کوی بی و دهستی چه خماخیت
 شکی

ته فه له تفه نگی ده هات و سه یده وان ده خوینی دا ده بۆوه
 سوره

***

ئاوی کوستانان دینه خوارئ رۆله
 به توندی هه ر به تیژی
 هه لده ژینه بن سوره گولی ده سه ر به گژیژی
 تو خولای خزمینه وه رن ره جمم که ن
 کئی دیوی له ده وره تی ده زه مانان
 له سه ر سئ کوران را
 بوک بچنه وه مالی ده بابان به تارای سوور و هه ر به کیژی

***

ئه ی رۆله ره له سه ر رۆیه
 ئه من له ده رونم دینه ده ری بلیسه و بو سویه

نازانم نه به دبه ختی منه و سه یده وان، نه نه دامه تی تۆیه
 شه رت بی له پاش سه یده وان و نیچیره وان و مه لکه وانان
 له خوم چه رام که م راوی ده تفه نگی ده گه ل ئی نیریه
 ده به له بوزه
 چی دیکه ده گه ل قه ومی داسنیان دانه نیشم و ده گه لیان
 نه که م جیژنه پیروزه

□ سیدوان

بهاری شوم بر من آمده یاران
 مرا سر، درد می گیرد.
 دل عبدالعزیز کور ....
 کور داسنی از غم غبار و گرد می گیرد؛
 چنان آشفته ام کز غصه و رنجم دل هر مرد می گیرد.
 و من در خواب می دیدم
 بهار آخر شد و بر قله های کوهساران
 ذره ای از سبزی و رنگ بهاران نیست!
 خدا را مردمان گویند
 مرا تعبیر این آشفته خوابم چیست؟
 همی ترسم که آن یزدان پاک، آن پادشاه لطف؛
 ز حکمت بر رهم آرد بلایی سخت و از هستم بسازد نیست.

و من با خویش می گفتم
 چنین است مصلحت یاران:
 به روزی گر پدر آرد،
 سه فرزندان خود را نو عروسانی؛
 ندانستم که تقدیر خداوندی
 بر آرد گرد از تدبیر انسانی؛
 برد منزلگه عبدالعزیز داسنی را سوی ویرانی.

و من قصد شکار قوچ می کردم
 تفنگ در دست می رفتم
 که بر دامان کوهستان «مقلوب»، زیستگاه داسنیها
 قاصدی پیغام می آورد:
 بیا برگرد ای عبدالعزیز خانه ویران، تسلیت باد.

بهارى شوم بر من آمده ياران
 مرا سر درد مى گيرد
 دل عبدالعزيز كور...
 كور داسنى از غم غبار و گرد مى گيرد؛
 چنان آشفته ام كز غصه و رنجم
 دل هر مرد مى گيرد.

و من بر كوهساران خيره مى گشتم
 به سرخى مى گراييد از گل سرخ و گل نوروز و از آلاله و زنبق
 و من قصد شكار قوچ مى كردم
 تفنگ در دست مى رفتم
 به روى تخته سنگى « سه يده وانم » كاكل و موپش
 پريشان در مسير باد مى رقصيد
 ولى چشمان من همچون بزي كوهى هم او را ديد!
 الهى تيره گردد نور چشمانت،
 الهى بشكند دست تو بر ماشه،
 صدائى تير مى آمد،
 پسر در خون مى غلتيد.

هزاران جوى و جوبار از سر كهسار
 به تندى رو به پايين رهسپار هستند،
 و مى ريزند بر گلهائى رنگارنگ
 همه شاد از بهار هستند.
 مرا رجمم كنيد ياران؛
 چه كس ديده است در هر دوره از دوران،
 پدر را سه پسر باشد؛
 و ليكن نو عروسان را،
 هم اينك توري و « تارا » ي خونين رنگ به سر باشد.

از اين پس عهد باشد بعد فرزندان
 حرامم باد تفنگ و هم شكار قوچ
 روزم چون شبنم تاريك
 دگر با ايل خود - با داسنى - نشينم
 ايشان را
 نگويم عيدشان تبريك.

تو را شادى عزا گرديد،
 كه فرزند تو در حجله به درد ناشناسى مبتلا گرديد.
 و اينك دومين فرزند تو مرده است
 به ناكامى كنار نو عروس آرام پژمرده است.
 مى گفتم :
 خدا را مردمان خاموش
 مبادا مجلس شادى عزا گردد
 جوانان را مگويبند اين خبر ياران!
 نشايد بزم و چوپبى اينچنين با غم رها گردد.
 الا فرزند!
 پدر گردد فدائى كاروان و قافله تان گر
 به سوى سرزمين گرمسيرش مى فرستاديد؛
 حرير و اطلس و ديبا،
 براى نو عروس خويشتن سوغات مى داديد.
 علاجم چيست ياران؟ چاره ام را كس نمى داند
 كسى را دل نمى سوزد
 كه ناگه گوسفند و ملك و مال و چادر عبدالعزيز امروز
 به كوهستان و بى مالك به جا ماند.

بهارى شوم بر من آمده ياران
 مرا سر درد مى گيرد
 دل عبدالعزيز كور ....
 كور داسنى از غم غبار و گرد مى گيرد؛
 چنان آشفته ام كز غصه و رنجم
 دل هر مرد مى گيرد.
 و من بر كوهساران خيره مى گشتم؛
 به سرخى مى گراييد از گل سرخ و گل نوروز و از آلاله و زنبق،
 به ناگه قاصدى پيغام مى آورد:
 اى عبدالعزيز خانه ويران تسليت بادت؛
 تو را شادى عزا گرديد.
 كه فرزند بزرگت بر ته دره فرو غلتيد..
 مى گفتم :
 خدا را مردمان خاموش
 مبادا مجلس شادى عزا گردد.
 جوانان را مگويبند اين خبر ياران،
 نبايد رقص و چوپبى اينچنين با غم رها گردد.

قهره نی ئەحمەد ئاقایی / قرنی احمد آقایی

■ بووتنه وهی رزگار یخوازانهی قوولاییه کان

واژه بیر ده کاته وه جیهان ده باریت
بیر شکوفه در ده کات و له شت

له شت چ تورت و پرئاوه ئیعیجازی ناسکی
شیعر چ موعجیزه ئاسا ده پزتیته سه ره په نجه کانم گۆنام خوینم

ئاوئینه کان خوازیه ک له مه مکه کانت بئ قهراری خه وئیک

په نجه کان پرچی بلاوی سه عات حاسن له هه میشه دا

واژه کان که دوو بال چه قه ره ده دن و باله کانم ده گنه

ره وه زه کان ده ست ده خه نه ئیو سینگم

سوور ریشه داده کوتیته ئیو ئاوئینه

واژه

قوولاییه کان

په نجه کانی ده ریا ده مکه نه وه   پر دهم له هه میشه و
جیهانی له شت ده باریت
په نجه ره سواغ کراوه کانی من :   بالنده ی هه میشه کانی ته نیایی

۲

رووبار ده روا و   ماسیه کان ده مینه وه   ئه ی هه میشه کوچ
باران ده باریت و   پرچه کانی له سه رگونام هه رته رن   ئه ی خودا
په ره سیکلله کان کوچ ده که ن   ئاسو چاوی منه

ده ریا چاوی منه   باران   رووبار
پرچت چاوی منه   ریگا   ریووار
سوارچاک که چاوی منه و   ده روانیت:

په پووله کان ده رۆن   بی ئه وه ی قوزاخه ی واژه یان جی هیشتیت
تو ده مینیتته وه   له ته ک ئه وه ی دا   که هه میشه ده رۆیت
هیچ شتیک جیا نابیتته وه له هیچ   ده مینیتته وه
هیچ شتیک جووله ناکات و جوانی   بی یاده وه ربی ده ریا
له په نجه کانت ده نوشیت

په نجه کانم ده بنه ماسی   له له شت ده نوشن
ئیواره خو ی رووت ده کاته وه   له پیستت دا نوقم ده بی
خوم رووت ده دۆمه وه له پیستت دا و   سه رکه شترین بالنده کانی خه یال که منم

۳

رۆژنامه کانی - با - به رده ریژم ده که ن
خاموشی چرا قوزاخه به کی به رده لان له سه رمدا
نیگات سه رم ده قه لیشی:
ته نیایی په پووله به که   بن قه راری   گیرۆده بی   واژه کان

دلته په پووله به کی بچووکه
له شت قیامه تیکه   له باران
له شت چ قیامه تیکه

هېرشى ره لَم و ناسكى چ قيامه تيكه له شت له باران
 له ره لَمى له شت دا تل ده خوم
 سه عاته كه م پر ده بئ له زيخ و چه و په نداو ده داته وه پر ده بئ له وه ستان
 زه مان له من دا حاسئ و
 حاسئ بزه و روانينت له من دا زه مانئيكى بئ برانه وه

: په نجه ره كان چ رووبار په ره سيلكه كان كوچ ده كه ن
 ئاوئنه كان چ ره شپوش تينوو بالنده يه كى گه ريده له له شت دا
 واژه كان پشكوئنه رى شه پوَل شوَرشگير
 پشكووتن واژه كانى شوَرش شلپ وهوَرى په نجه كان

شه پولى سه هوَل به ستووى په يف ئايد يولوزيا سه نگر
 خيانه ت و
 ته واوى ئه و شتانه ي له سه ر له شت برينيك چرو ده دن
 تفه نك و
 ته واوى ئه و برينانه ي
 چروئى له بئ ده سه لآتى و ئاسمانيك په پووله كانى خاپورى

وه وئراتتر له من ده مرن ره شپوشه كانى ئاوئنه
 وه مردووتر له من ده ژين ئاوئنه كانى رووره شى

٤

واژه كان: په نجه ره
 په نجه كان:
 ئينسانترين گورگه كان ده گيرنه وه:
 په نجه ره به ك ده وه رپت

شه ويك سي ره ي تفه نكيك بيدارى
 بالنده به ك له پرچه كانت دا كه ره ش
 وه بيدارى تفه نكيك كه خه ونه كانى بالنده سوور ده گيرئنه وه
 هه روه ها ده گيرئنه وه
 خاتوونيك له شه راب، شكوفه كه ماچيك له ليوه كانت پړئاو
 كه ئاويلكه ي ليوئيك بو ماچه كانت و

گورگترین سلووله‌کان که تامه زرویی ده‌لوورینن تا هه‌نووکه

ساباتی له‌نجه ده‌ست ده‌خاته نیو سه‌به‌تی سه‌رم

هه‌زاران میوه‌ی قاش کراو

هولوو هه‌نار سیو

ئاخ... سیو، سنوور، سوننه‌ت

سیاسه‌ت و سمکولانی بی.کی.سی که پرچت بریندار ده‌کات

گوناهه‌کانی خرۆشی پرچی تاڤگه

په‌نجه‌ی شیر

بیشه‌ی په‌نجه‌ره‌کان و له‌ش و ناسکی و مه‌رحه‌با ئه‌ی رووبار

واژه‌کان که ئاوس ده‌بن و ئافه‌رین ئه‌ی راسان

په‌نجه‌کانی ئاوینه‌که هیرش ده‌بن و ئه‌ی ویرانی

ئه‌ی ئاوینه‌کان که پرچت دوویات ده‌که‌نه‌وه دوویاتم ده‌که‌نه‌وه

پرچه‌کانم که تال تال سپی ده‌بن

که تالترین سپی ده‌بن و

زمانم تیک ده‌شکیت

هیشوو به‌ک شه‌راب له‌ لئوه‌کانت

لاولاویک که له‌ له‌شم ده‌هالیت له‌شت

دره‌ختی میویک که ئیسکه‌کانی منه و

ماریک که له‌ سه‌رم دا پاپۆکه‌ی خواردوووه سواریکی شاکار و

شیریکی سوارکراو

خشبه‌ی پی پسته‌کان هه‌لده‌چم

شۆرشیکی هه‌لمه‌ته‌ر له‌ واژه‌دا

شۆرشیک که ئه‌ندیشه‌م ده‌پشکنیتته‌وه به‌هه‌زاران زمان

نه‌ستی تاکه‌که‌سی و

بزووتنه‌وه‌ی رزگاریخووازه‌ی قوولاییه‌کان

رزگاریخووازه‌ی چراکان

خووازیاری مه‌شغه‌له‌کان

بزۆزبى درنده، فرنده، فرۆكه‌كان
 رووخان و ئه‌و شاعيرانه‌ى له خۆئاگاييدا ده‌يانناسم
 له خۆئاگاياندا ده‌نووسم:

وئيران كردنى سڤو
 وئيران كردنى سڤوى رزىوى زه‌بين
 وئيران كردنى سڤوى رزىوى زه‌ينى قالى
 وئيران كردنى سڤوى رزىوى زه‌ينى دارى قالى
 وه ئينسانى گوله‌كانى قالى ئابديلوژيا
 مه‌رگ
 مه‌رگ به‌ر -
 مه‌رگ به‌ر خۆرهبه‌لات
 مه‌رگ به‌ر خۆرنشين
 مه‌رگ به‌ر
 په‌نجه‌كان
 واژه‌كان
 ئاوينه

هه‌ناسه په‌شۆكاوه‌كانى ئينسان له ديواردا ده‌بنه به‌رد
 - قيامه‌تى له‌شت فه‌رامۆشى ده‌كه‌م -

هه‌ناسه به‌رده‌كانى ديوار
 له خويناووييه‌كانى ئاوينه‌دا جگه‌ره‌يه‌ك خه‌فه‌تبار ده‌سووتيم

رئيواريك كه‌ له‌ لئواري په‌ره‌سيلكه‌كاندا
 بالنده‌كانى تا قوولايى هه‌لفرين خه‌يالنيك خنكاو
 دوو سڤو

كه‌ له‌ په‌نجه‌كانى زنجيريكي پساودا
 ئاوده‌خۆنه‌وه‌ و ده‌بنه‌ مه‌مك تينوو

په‌نجه‌كانم مه‌شغه‌ليك گر ده‌گرن واژه‌كان ئاژاوه‌كان
 پشكوئينه‌رى په‌نجه‌كانت و هه‌نارى بير كه‌ ده‌مكه‌ن به‌ خه‌نجه‌رو
 بير ده‌كه‌مه‌وه:

بير ده‌مكاته‌وه جيهاننيك له‌ له‌شت و له‌شيك كه‌ هه‌موو جيهانه

بیر ده مکاته وه
 قه یماغه ی برین قونداغی تاریکی:
 گه روویهك به هه موو گوله کانی کراسه که یه وه سوور
 به هه موو گوله کانی کراسه که یه وه خشت خشت
 خشته کان
 دیواره کان
 دیواره به رزتره کان و
 ئینسانیک که ده بیته ئاویته له به رزاییه کانی ئاسودا

□ جنبش آزادی خواهانه ی اعماق

واژه اندیشه می کند جهان باریده
 اندیشه می شکوفد و تنت
 تنت چه ترد و رود خانه معجز یك لطافت
 شعر چه اعجاز انگیز می دود در انگشتانم بر گونه هایم
 آینه ها استعاری پستان هایت بی قرار رؤیا
 انگشتان گیس آشفته ی زمان گرفتار در همیشه
 واژگان که دو بال می شکوفند و بال هایم رسیده
 صخره ها به برم دست می ساینند
 سرخ ریشه می دواند در آینه ها
 واژه ها
 اعماق
 انگشتان دریا می گشایندم پر می شوم از همیشه
 و جهان تنت باریدن می گیرد
 پنجره های خشت اندوده ی من و پرنده ی همیشه های تنهایی

رود می گریزد و ماهی ها ایستاده اند ای همیشه کوچ
 باران می بارد و گیسوانش بر گونه هایم هنوز خیس اند ای خداوند

پرستوها کوچ می شوند   افق دیدگانِ من است
 دریا دیدگانِ من است: باران   جویبار
 گیست دیدگانِ من است: راه   رهگذر
 سوار که دیدگانِ من است و   می نگرد:
 پروانه‌ها می‌گریزند
 بی‌که پیله‌ی واژه را جا گذاشته‌اند
 تو مانده‌ای همچنان که همواره می‌روی
 هیچ چیز جدا نمی‌شود از هیچ   که می‌مانی
 هیچ چیز تکان که نمی‌خورد و   زیبایی   بی‌حافظه‌ی دریا
 از انگشتانت می‌نوشد
 انگشتانم ماهی می‌شوند   در تنت می‌نوشند
 شب برهنه می‌شود و   در پوستت غرقه است
 برهنه می‌یابم خود را در پوستت
 و یاغی‌ترین پرنده‌های رؤیا که من‌ام

روزنامه‌های باد سنگ‌فرشم می‌کنند
 خاموشی‌ی چراغ   پیله‌ای سنگ‌چین   در سرم
 نگاهت سرم را می‌شکافد:
 واژه‌ها پروانه‌ئی از سنگ
 تنهایی پروانه‌ئی‌ست   بی‌قرارِ دچاری‌ی واژه‌ها
 قلبت پروانه‌ئی کوچک
 تنت رستاخیزی‌ست از باران
 تنت چه رستاخیزی‌ست
 هجومِ سنگ‌ریزه و لطافت   چه قیامتی‌ست   تنت   از باران
 در ساحلِ تنت غلت می‌خورم
 زمان پر می‌شود از شن و مه   اشباع می‌شود   پر می‌شود از ایستائی
 زمان در من گیر می‌کند و
 گیر کرده است لب‌خنده و نگاهت در من
 پنجره‌ها   چه رودخانه   پرستوها کوچ می‌کنند
 آینه‌ها   چه سیاه‌پوش   تشنه - پرنده‌ئی سیاح در تنت
 واژه‌ها   شکوفنده‌ی موج   مبارز
 شکفتن   واژگانِ مبارزه   امتدادِ انگشتان

موج منجمدِ جمله ایدئولوژی سنگر

خیانت

و تمام چیزهایی که در تنت زخم شکوفه می بندد

تفنگ

و تمام زخم‌هایی که

شکوفه‌ئی در عجز و آسمانی از پرندگان ویرانگی

و ویران تر از من مرده‌اند سیاه‌پوشانِ آینه

و مرده‌تر از من زیسته‌اند آینه‌های زنگاری.

از میان واژگان و پنجره‌ها

انسان‌ترین گرگ بازگو می‌کند:

پنجره‌ئی فرو می‌ریزد

شب‌ی ابژه‌ی يك تفنگ بیداری

پرنده‌ئی در گیسوانت که سیاه

و بیداری‌ی تفنگی که خواب‌های پرنده را سرخ بازمی‌گوید

همچنین روایت می‌کند

بانویی از شراب، شکوفه که بوسه‌ئی در لبانت حضور

که احتضارِ لبی تا بوسه‌هایت

و گرگ‌ترین سلول‌ها که تا هنوز لذت را روزه می‌کشند

سایه‌ی رقصت در سبِ سرم دست می‌برد

هزاران میوه‌ی مثله

زیتون انار سیب

آه ... سیب! سیب، ستون، سنت،

سیاست و سم‌ضربه‌های BKC

که گیسست می‌خراشد

گناهی که پستانِ هرستِ آبشار

پنجه‌ی شیر

بیشه‌ی پنجره‌ها، تن و لطافت و مرحبا ای رود

واژه‌ها که آبیستن و آفرین بر خیز

انگشتانِ آینه که برمی‌خیزند و ای ویرانی

ای آینه‌ها که گیسست را تکرار می‌کنند تکرار می‌کنند

گیسوانم که تار-به-تار سفید می شوند

که تارترین سفید می شوند

و زبانم

در هم می شکنم -

خوشه‌ئی شراب از لبانت

پیچکی که بر تنم می پیچد

تاکی که استخوان‌های من است و

ماری که در سرم چنبره زده

سواری سلحشور و

شعری مسلح

فروغ پای حروف را فواره می زنم

شورش‌ی حمله‌ور در واژه

شورش‌ی که اندیشه‌ام را می پوید

ناخودآگاهِ خصوصی و

جنبشِ آزادی خواهانه‌ی اعماق

آزادی خواهانه‌ی چراغ

خواهانه‌ی مشعل‌ها

شیطنتِ طالبان، طبل‌ها، طیاره‌ها

فرو ریختن و شاعرانی که

در خودآگاهی می شناسم شان

در خودآگاهی شان می نویسم:

ویران کردنِ سیب

ویران کردنِ سیبِ گندیده‌ی ذهن

ویران کردنِ سیبِ گندیده‌ی ذهنِ قالی

ویران کردنِ سیبِ گندیده‌ی ذهنِ دارِ قالی

و انسانِ گل‌های قالی

ایدئولوژی

مرگ

مرگ بر -

مرگ بر شرق و غرب

بر انگشتان و واژگان و آینه.

نفس‌های بهت‌زده‌ی انسان
 – رستاخیزِ تنت را از یاد می‌برم –
 نفس‌های سنگی‌ی دیوار
 در خون‌آلوده‌ی آینه‌ئی
 عابری که در ساحلِ پرستوها
 بال‌هایش را تا عمقِ پرواز
 دو سیب
 که در انگشتانِ زنجیری گسسته
 آب می‌نوشند و پستان می‌شوند تشنه
 انگشتانم مشعلی‌گر می‌گیرند واژه‌ها آشوب
 شکوفنده‌ی انگشتانت و انارِ اندیشه
 که از من دشنه‌ئی می‌سازند و
 اندیشه می‌کنم:
 اندیشه‌ام می‌کند جهانی در تنت و تنی که همه جهان است
 اندیشه‌ام می‌کند
 قرقِ زخم و قنناقِ تاریکی –
 گلویی با همه گل‌های پیراهنش سرخ
 با همه گل‌های پیراهنش سنگ –
 سنگ‌ها
 دیوار –
 دیوارهای بلندتر و

انسانی که آینه می‌شود بر بلندای افق.

Arvaie Tabeid

In the field of literature and culture

No.28 - Summer 2022

